

MILLIY TIKLANISH

43 (475) • 2017 йил 18 октябрь, чоршанба

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

ЎзМТДП — www.mt.uz Тахририят — www.milliytiklanish.uz

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

РЕСПУБЛИКАМИЗДА АСАЛАРИЧИЛИК ТАРМОҒИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Асаларичилик тармоғини бошқариш тизимини тубдан такомиллаштириш, тармоқда наслчилик ишларини илмий асосда ташкил этиш, асаларичилик хўжаликларини фаолияти самардорлигини ошириш, асал маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми ва турларини янада кўпайтириш, асални қайта ишлаш бўйича замонавий технологияларни жорий этиш, соҳанинг экспорт салоҳиятини ошириш, шунингдек, асаларичилик соҳасидаги илғор тажрибаларни республикамизнинг барча ҳудудларида татбиқ этиш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Иқтисодий

вазирлиги, Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси, Экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ҳамда Акциядорлик-тижорат "Алоқабанк"нинг (кейинги ўринларда АТ "Алоқабанк" деб аталади) "Ўзбекистон асаларичилари" уюшмасини (кейинги ўринларда Уюшма деб аталади) ташкил этиш тўғрисидаги тақлифига розилик берилсин.

2. Қуйидагилар Уюшманинг асосий вазифалари ва фаолият йўналишлари этиб белгилансин:

асаларичилик тармоғини ривожлантиришга қaratилган норматив-ҳуқуқий базани ишлаб чиқишда иштирок этиш; асаларичилик тармоғини ривожлан-

тириш дастурларини амалга оширишни мувофиқлаштириш, ягона илмий-техника, технологик, инвестиция ва экспорт сиёсатини амалга оширишни мувофиқлаштириш;

маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ва манфаатдор ташкилотлар билан ҳамкорликда асаларичилик хўжаликларини ўрмон фонди ерларига, тоғ ва тоғолди ҳудудларига, табиий личанзор ва яйловларга ҳамда қишлоқ хўжалиги ерларига жойлаштиришни амалга ошириш;

асаларилар учун сунъий озуклар ишлаб чиқаришни марказлашган ҳолда ташкил этишга қўмаклашиш ва

ушбу тажрибани кенг қўллаш ҳисобига асаларичилик хўжаликларининг озук базасини мустаҳкамлаш;

асалари касалликларининг олдини олиш, доволаш ва ташхис қўйиш бўйича замонавий ва илғор усуллари жорий этиш ишларига қўмаклашиш;

олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими, шу жумладан, хорижий муассасаларда асаларичилик тармоғига кадрлар тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малakasини ошириш ишларини самарали ташкил этиш ва мувофиқлаштиришда иштирок этиш.

2-бет

Фракция фаолияти

КУН ТАРТИБИДА — ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАР

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Президентимизнинг ислохотларни янада чуқурлаштиришга қaratилган фармон ва қарори мазмун-маъносидан келиб чиқиб, фракция олдида турган устувор вазифалар, қатор қонунлар лойиҳаси муҳокама қилинди.

Йиғилишни ЎзМТДП фракцияси раҳбари Сарвар Отамуратов бошқарди.

— Халқимизда "Сен ерни боқсанг, ер сени боқади", деган мақол бор. Ҳақиқатан ҳам томорқа ерлардан унумли фойдаланилса, аграр соҳа ривожига эътибор қaratилса, дастурхонларимиз тўкин-сочин бўлади. Юртимизда бу борада қатор амалий саъй-ҳаракатлар олиб борилмоқда. Президентимизнинг 2017 йил 9 октябрдаги "Фермер, деҳқон хўжаликларини ва томорқа ер

эгаларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, қишлоқ хўжалиги экин майдонларидан самарали фойдаланиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони ҳамда 10 октябрь кўни имзоланган "Фермер, деҳқон хўжаликларини ва томорқа ер эгалари фаолиятини янада ривожлантириш бўйича ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори соҳадаги ишларни янада ривожлантиришда муҳим омил бўлади.

3-бет

Қонунчилик палатасида

ЁШЛАР ҲАМДА ОИЛА ВА АЁЛЛАР МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА КОМИССИЯЛАР ТУЗИЛДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлисида парламент қўйи палатасида Ёшлар ҳамда Оила ва аёллар масалалари бўйича комиссияларни тузиш масаласи кўриб чиқилди.

Мамлакатимизда хотин-қизлар ва ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, давлат ва жамият ҳаётидаги фаол иштирокини таъминлаш, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қaratилётгани ислохотлар ривожини ва ҳаётийлигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этаётди. Бугунги таҳликали давр ушбу йўналишдаги саъй-ҳаракатларни янада кучайтиришни, ҳар иккала қатлам ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялашга қaratилган ҳуқуқий асосларни янада мустаҳкамлашни тақозо этади.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев шу йилнинг 12 июль кўни парламент палаталари, сиёсий партиялар, Ўзбекистон Экологик ҳаракати фаолиятини таҳлил қилишга бағишланган видеоселектор йиғилишида ёшлар, оилалар ва аёллар билан олиб борилмаган

институтини мустаҳкамлаш, хотин-қизлар ҳамда ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, жамиятдаги ўрнини мустаҳкамлаш, ҳар томонлама етук ва баркамол авлодни тарбиялаб юзга етказиш борасида истиқболга йўналтирилган аниқ ва тизимли сиёсат олиб борилмоқда, — деди нотиқ. — Жумладан, мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар натижасида ёш авлоднинг ҳеч кимдан кам бўлмаган шароитларда ўсиб-ўлғайиши, замонавий билим ва касб-хунарларни пухта эгаллаши, интеллектуал салоҳиятини юксалтириш учун улкан имкониятлар яратилмоқда. Жорий йилнинг 30 июнь кўни давлатимиз раҳбарининг ёшлар билан учрашуви улар ҳаётида янги саҳифа очди. Мазкур учрашувда ёшларнинг ҳақиқий суянчи ва таянчи бўладиган Ўзбекистон ёшлар иттифоқига асос солиниб, 30 июнь мамлакатимизда Ёшлар кўни сифатида қонун билан мустаҳкамлаб қўйилди.

Ушбу масалаларга бағишланган қўйи палата мажлисида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси фракцияси раҳбари Сарвар Отамуратов маъруза қилди.

— Юртимизда демократик ҳуқуқий давлат ва эркин фўқаролик жамияти қуриш жараёнида оила

институтини мустаҳкамлаш, хотин-қизлар ҳамда ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, жамиятдаги ўрнини мустаҳкамлаш, ҳар томонлама етук ва баркамол авлодни тарбиялаб юзга етказиш борасида истиқболга йўналтирилган аниқ ва тизимли сиёсат олиб борилмоқда, — деди нотиқ. — Жумладан, мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар натижасида ёш авлоднинг ҳеч кимдан кам бўлмаган шароитларда ўсиб-ўлғайиши, замонавий билим ва касб-хунарларни пухта эгаллаши, интеллектуал салоҳиятини юксалтириш учун улкан имкониятлар яратилмоқда. Жорий йилнинг 30 июнь кўни давлатимиз раҳбарининг ёшлар билан учрашуви улар ҳаётида янги саҳифа очди. Мазкур учрашувда ёшларнинг ҳақиқий суянчи ва таянчи бўладиган Ўзбекистон ёшлар иттифоқига асос солиниб, 30 июнь мамлакатимизда Ёшлар кўни сифатида қонун билан мустаҳкамлаб қўйилди.

3-бет

Муносабат

ЭЪТИБОР УЛКАН ИШЛАРГА УНДАЙДИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 14-15 октябрь кўнлари Хоразм вилоятига таърифи давомида турли соҳа вакиллари билан ўтказган учрашув ва мулоқотлари, янги лойиҳалар тақдимоти чоғида билдирган фикрлари, ҳудудни янада ривожлантириш, ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, аҳоли турмуши фаровонлигини юксалтириш борасида белгилаб берилган вазифалар одамлар қалбида дахлдорлик тўғрисида кучайтириб, эртанги кўнга ишончини янада мустаҳкамлади.

Давлатимиз раҳбари халқ депутатлари Хоразм вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясидаги нутқида Хоразмдан етишиб чиққан Мухаммад Хоразмий, Абу Райхон Беруний, Паҳлавон Маҳмуд, Оғаҳий, Феруз, Маҳмуд Замохшарий, Наҳмиддин Кўбро каби улўғ алломалар, мутафаккирлар қатори енгилмас саркарда, миллий қаҳрамон Жалолиддин Мангубердиннинг она юртимиз озодлиги йўлидаги беқиёс жасорати ва матонатини ҳам таъкидларкан, бу борадаги огрикли бир масалани кўн тартибига қўйди: "Минг афсўси, биз мана шундай улўғ аждодимиз ҳақидаги тарихий ҳақиқатни ёшларимизга тўла етказаямиз, деб айта олмаймиз. Мен шу йил 3 август кўни ижодкор зиёлиларимиз билан бўлган учрашувда шу масалани кўтариб, жумладан, Жалолиддин Мангуберди ҳақида ҳар томонлама етук бадий фильм яратиш тақлифини билдирган эдим. Бу борада мамлакатимизнинг театр ва кино арбоблари билан бир қаторда хоразмлик ижодкорлар ҳам фаоллик кўрсатсалар, нур устига нур бўлар эди".

2-бет

Жараён

САЙЛОВ ФАОЛЛИКНИ ТАЛАБ ЭТАДИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТУМАН КЕНГАШЛАРИГА ЎТКАЗИЛАДИГАН САЙЛОВГА ЎЗМТДП ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ ПУХТА ТАРАДДУД КЎРМОҚДА

2017 йил 24 декабрь кўни Тошкент шаҳар халқ депутатлари туман Кенгашларига сайлов ўтказилади. Айни пайтда пойтахтимизда ушбу сиёсий жараёнга қонунчиликда белгилаб қўйилган талаблар асосида қизғин ҳозирлик кўрилмақда. Сайловда ўз номзодлари билан иштирок этувчи Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси ҳам мазкур жараёнда муносиб қатнашиши, маҳаллий вакиллик органларидан қўлчилик депутатлик ўринларини эгаллаш мақсадида тайёргарлик ишларини изчил олиб бормоқда.

Партиянинг Тошкент шаҳар ва туман кенгашлари ҳамда ҳудуддаги бошланғич ташкилотларнинг ушбу жараёнга ҳозирлик кўриш борасидаги фаолияти хусусида ЎзМТДП Тошкент шаҳар кенгаши раиси, сайлов штаби раҳбари Отабек Жиянбоев билан суҳбатлашдик.

— Сайлов ҳуқуқий демократик давлат ва эркин фўқаролик жамияти барпо этишнинг муҳим белгиси ҳисобланади, — дейди О.Жиянбоев. — Тошкент шаҳар халқ депутатлари туман Кенгашларига бўлиб ўтадиган сайловни янада ушқоқлик билан ўтказиш зиммामизга катта масъулият юклайди. Шу боис 2017 йил 23 сентябрь кўнидан — сайлов кампанияси расман эълон қилингандан бўён партияимиз мазкур сайловда ҳар жиҳатдан фаол иштирок этишга пухта ҳозирлик кўрмоқда.

2-бет

21 октябрь — "Давлат тили хақида"ги қонун қабул қилинган кўн

ОНА ТИЛИНИ АСРАГАН ХАЛҚ БУЮК ИШЛАРГА ҚОДИР ЎЗБЕК ТИЛИГА ДАВЛАТ ТИЛИ МАҚОМИ БЕРИЛГАНИГА 28 ЙИЛ ТЎЛДИ

Она Ватан. Она замин. Она юрт. Бу муқаддас тушунчалар халқимиз қалбидан яралган муқаддас тўғуллардир. Улар авлодларга она сўзи, она аласи, аждодлар қони билан синган. "Она" сўзи сифат бўлган тушунчалар саноқли, улар орасида она тили ҳам бор. Зеро, она тилини муқаддас билиб, унга сўяниб-таяниб яшаган халқ тараққиётга юз буради, ўз она тилидан мосуво бўлган миллат ўз тарихи ва келажагидан узилиб, таназзулга ботади.

Ҳали юртимиз ва халқимиз тўла мустақил бўлмаган мураккаб шароитда — 1989 йилнинг 21 октябрь кўни Биринчи Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси билан "Давлат тили хақида"ги қонун қабул қилинди. Қарийб бир ярим асрлик қарамликдан сўнг мамлакатимизда ўзбек тилига давлат тили мақоми берилди. Бундай катта маънавий жасорат эса халқимиз ҳаётидаги янги миллий уйғониш даврига кенг йўл очди.

1992 йил 8 декабрда қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 4-моддасида давлат тилининг мақоми ҳуқуқий жиҳатдан аниқ белгилаб, мустаҳкамлаб қўйилди. Натижада ўзбек тили мустақил давлатимизнинг байроғи, герби, мадҳияси қаторида турадиган, қонун йўли билан ҳимоя қилинадиган муқаддас тимсолларидан бирига айланди.

3-бет

Ушбу сонда:

САНЪАТГА ОШНО ҚИЗ

6-бет

АСЛ САНЪАТ ИНСОНЛАРНИ ЮКСАК ИДЕАЛЛАРГА УНДАЙДИ

САНЪАТ ВА МАДАНИЯТ КОШОНАСИ

7-бет

8-бет

**"Milliy tiklanish" muxбири
Муҳтарама КОМИЛОВА
суҳбатлашди.**

ЁШЛАР ҲАМДА ОИЛА ВА АЁЛЛАР МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА КОМИССИЯЛАР ТУЗИЛДИ

**< Давоми.
Бошланиши 1-бетда.**

Президентимиз ёшларга оид давлат сиёсатини изчил ва самарали амалга ошириш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, ҳимоя қилиш, ташаббускор ёшларни тарбиялашда парламентнинг ўрни қандай бўлиши лозимлигини белгилаб берди. Хусусан, шу йил 12 июлда бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида давлатимиз раҳбари Олий Мажлис Қонунчилик палатаси биносига йиғит-қизлоримиз эркин кириб чиқадиган муҳит ва шароит яратиш, ёшлар қонун қабул қилиш жараёни, партиялар ўртасида рақобат бўладиган мажлис ва тартушларни ўз кўзи билан кўриб, депутатлар билан мулоқот қилишлари зарурлигини таъкидлаган эди.

Шундан келиб чиқиб, ўтган вақт давомида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси биносига ёшлар билан қатор учрашувлар ташкил этилди, уларга қўйи палата мажлисларида, қонун лойиҳалари муҳокамаларига бағишланган ишчи гуруҳлари, фракциялар ва кўмиталар йиғилишларида ҳам бевосита иштирок этиш, қонун лойиҳаларига тақлифлар бериш имкониятлари яратилди. Бундан ташқари, Қонунчилик палатаси депутатлари жойларда ёшлар, айниқса, уюшмаган, яъни тайин бир машғулота эга бўлмаган ёшлар билан учрашиб, уларнинг сиёсий-ҳуқуқий билимларини ошириш, энг муҳими, йиғит-қизларнинг дарду ташвишларини, муаммоларини ҳал этишга қаратилган амалий ишлар олиб боришга алоҳида эътибор қаратиб келмоқда. Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузурида Ёшлар масалалари бўйича комиссиянинг ташкил этилиши бу борадаги фаолиятимизни тубдан кучайтириб, ёшларнинг турли оқимларга, жиноятчилик йўлига кириб кетишининг олдини олишга қаратилган қонун лойиҳаларини ишлаб чиқиш, жойларда ёшларга амалий ёрдам кўрсатиш бўйича тизимли фаолият олиб боришга хизмат қилади.

Дарҳақиқат, бугун ёшлар масаласи бутун дунё мамлакатларининг эътибор марказидаги вазифалардан бири бўлиб қолмоқда. Турли ғоявий, мафкуравий таҳдидлар оғир олаётган таҳликали бир даврда Ўзбекистоннинг ўз фарзандлари қамолоти йўлида олиб бораётган изчил сиёсати дунё ҳамжамияти томонидан эътироф этилмоқда. Президентимиз Шавкат Мирзиёев Бирлашган Миллатлар Ташкилати Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида сўзлаган нутқида сойёрамининг эртанги кўни, фаровонлиги фарзандларимиз

қандай инсон бўлиб қамолга етиши билан боғлиқлигини таъкидлаб, ёшларнинг ўз салоҳиятини намоён қилиши учун зарур шароитлар яратиш, зўравонлик ғояси "вируси" тарқалишининг олдини олиш, бунинг учун ёшларнинг ижтимоий қўллаб-қувватлаш, ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасидаги қўп томонлама ҳамкорлиқни ривожлантириш лозимлигини қайд этди. БМТнинг Ёшлар ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро конвенциясини ишлаб чиқиш тақлифини илгари сурди. Бу эса дунё сиёсатчилари, олимлари ва кенг жамоатчилиқнинг эътиборини тортди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузурида Ёшлар масалалари бўйича комиссиянинг ташкил этилиши давлат ва жамият бошқарувида ёшларнинг иштирокини амалий жиҳатдан таъминлаш, ёшларга оид давлат сиёсатини амалга ошириш борасида парламентнинг тутган ўрнини ошириш имконини беради. Халқ вакиллари ёшларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини таъминлашда, уларнинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий фаоллигини оширишда бевосита иштирок этадилар.

Қонунчилик палатасида Оила ва аёллар масалалари бўйича комиссияни тузиш масаласи ҳам депутатларнинг тақлиф-мулоҳазалари асосида кенг муҳокама қилинди.

— Мамлакатимизда оила ва хотин-қизлар манфаатларини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлашга қаратилган ислохотлар натижасида аёлларнинг ҳар бир соҳа тараққиётидаги ўрни ва иштироки кенгайиб бораётди, — деди Спикер ўринбосари С.Отмуратов. — Эришилган муваффақиятлар билан биргаликда оила институтига, аёллар ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни янада тоқомиллаштириш, аёллар ўртасида жиноятчилик ва ҳуқуқбузғорликларнинг олдини олиш, эрта турмуш қуриш, шунингдек, шайри ва қориндошлар ўртасидаги никоҳ каби муаммоларни бартараф этиш ушбу соҳада ўз ечимини кутаётган долзарб масалалардан биридир.

Давлатимиз раҳбари видеоселектор йиғилишида "Хотин-қизлар ўртасида олиб борилаётган ишлар самарадорлигини ошириш, жумладан, энг оғир масала бўлган ўз жанига қасд қилиш, жиноятчилик ва оилавий ажримларнинг олдини олишда Олий Мажлис палаталарининг роли сезилмоқچи. Бу борада ва самарали ишлайдиган қонунлар қабул қилинмоқда, на жойларда амалий фаолият олиб боришмоқда. Ҳолбуки, халқимиз,

сойловчиларимиз биздан бу борада амалий ҳаракатларни кутмоқда", деди. Дарҳақиқат, оилаларни мустаҳкамлаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, аёлларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишда депутатларнинг ўз ўрни, фаол иштироки бўлиши лозим.

Шу боис Президентимиз тақлифи билан тузилган Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Оила ва аёллар масалалари бўйича комиссияси оилаларни мустаҳкамлаш, аёлларнинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий фаоллигини ошириш, соҳага оид қонунчиликни тоқомиллаштириш, ушбу йўналишдаги давлат дастурларини ҳаётага изчил татбиқ этиш, оила ва хотин-қизлар масалаларига оид халқаро шартномалар бажарилишини таъминлашга қўмаклашишда муҳим ўрин тутди.

Депутатлар қайд этганидек, мазкур комиссия аёллар ўртасида ўз жанига қасд қилиш, оилавий ажралишларни таҳлил қилиш, уларнинг олдини олиш бўйича чора-тадбирлар кўришда парламент аъзоларининг иштирокини кенгайтиради. Айниқса, бутунжаҳон статистикаси ажралишлар сони ўзлуксиз ўсётгани, одамлар ҳаётида оилавий қадриятларнинг аҳамияти пасайётганидан гувоҳлик бераётган айтиш пайда юртимиз аёлларнинг оила ва жамиятдаги ўрнини мустаҳкамлаш, оилалардаги маънавий муҳит барқарорлигини таъминлаш, оилавий низо ва келишмовчиликларни тинч йўл билан ҳал қилиш борасидаги ишларни янада жонлантириш зарур.

Қўйи палата мажлисида ҳар иккала масала депутатларнинг амалий ва ҳаётий тақлифлари асосида қизин муҳокама қилинди. Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Оила ва аёллар масалалари бўйича комиссияси ҳамда Ёшлар масалалари бўйича комиссиясининг тузилиш, комиссиялар таркибини ва Низомини тасдиқлаш бўйича қарор қабул қилинди. Ёшлар масалалари бўйича комиссияси ЎзМТДП фракцияси аъзолари Қозим Тоғжиев раис, Жолдасбой Абдухамидов раис ўринбосари этиб белгиланди. Фракциямиз аъзоси Зумрад Бекатова Оила ва аёллар масалалари бўйича комиссия раиси ўринбосари, яна 4 депутатимиз комиссиялар аъзоси сифатида тасдиқланди. Бу фракциямиз аъзоларининг партия дастурий мақсад-вазифаларига мос равишда ёшлар ва хотин-қизлар ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, оилаларни мустаҳкамлаш борасидаги сой-ҳаракатлардаги иштирокини кенгайтиради.

Тегишли давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, нодавлат нотижорат ташкилотларига ёшларга оид масалалар бўйича аниқланган қонун бузилишлари ҳамда уларга имкон берувчи сабаб ва шарт-шароитларни бартараф этиш юзасидан тавсиялар киритади. Айниқса, уюшмаган, яъни ишсиз, тайин бир машғулота эга бўлмаган ёшларнинг касб-ҳунарларни пухта эгаллаши учун муносиб шароитлар яратишга, бандлигини таъминлашга, ишбилармонлик қўнимчаларини ривожлантиришга, уларни тadbirkorлик фаолиятига кенг жалб этишга қўмаклашадди. Ушбу комиссия олдига қўйилаётган вазифалар ЎзМТДП сайловолди Платформасида белгиланган дастурий мақсадлар билан уйғун ва муштарак. Шу боис ушбу комиссия таркибидаги ЎзМТДП фракцияси аъзоларидан ёшларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш борасидаги сой-ҳаракатларда янада фаол иштирок этиши талаб этилади.

Шунингдек, ушбу комиссия аёллар ўртасида ҳуқуқбузарликлар ва жиноятчилик, айниқса, уларнинг чет элга ноқонуний равишда чиқишининг олдини олишга доир самарали механизмларни жорий этиш юзасидан тақлифлар ишлаб чиқиш лозим. Аёлларнинг бандлигини таъминлаш, ишбилармонлик қўнимчаларини ривожлантириш, хотин-қизларни тadbirkorликка кенг жалб этишга, шунингдек, аёллар соғлигини мустаҳкамлаш ва оиланинг тиббий маданияти даражасини оширишга қўмаклашадди. Бир сўз билан айтганда, мазкур комиссия Қонунчилик палатасининг оила ва хотин-қизлар ҳаётидаги муаммоларни ҳал қилиш ишидаги иштирокини, фаоллигини янада кенгайтиради.

**Муҳтарам КОМИЛОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири**

КҮН ТАРТИБИДА — ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАР

**< Давоми.
Бошланиши 1-бетда.**

Мазкур ҳужжатларда белгиланган мақсад-вазифалар мамлакатимизда фаолият олиб бораётган бир юз эллик мингдан ортиқ фермер, қишлоқ ҳўжалиги соҳасида хизмат қилаётган қарийб тўрт миллионга яқин ишчи, сўвчи, механизаторларнинг кўчига кўч, қайратига қайрат қўшди.

Қарор билан фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари фаолиятини янада ривожлантириш, уларнинг экин майдонларидан самарали фойдаланишни ташкил этиш бўйича чора-тадбирлар дастури ҳам тасдиқланди. Унда қишлоқ ҳўжалиги ишлаб чиқарувчиларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш, уларнинг молиявий барқарорлигини, ердан фойдаланиш самарадорлигини ошириш бўйича 34 муҳим ҳўқуқий, ташкилий ва бошқа тадбирларни амалга ошириш белгиланган. Мазкур ҳўжатлар мамлакатимиз қишлоқ ҳўжалигининг етакчи кўчи саналган фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгаларининг ҳўқуқ ва манфаатларини ҳимоялашга, улар масўлиятини янада оширишга, кўп тармоқли фермер ҳўжаликларини янада ривожлантиришга хизмат қилади. Шунингдек, фермерлар томонидан факат қишлоқ ҳўжалиги махсуслотларини тайёрлаш эмас, балки уларни қайта ишлаш борасидаги фаолиятини янада кенгайтиришга замин яратади.

Йиғилишда сўз олган фракция аъзолари Президент формони ва қарорининг самарали амалга оширилиши юртимиз иқтисодий тараққиётига, мамлакатимизда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, қишлоқ ҳўжалиги

махсуслотлари экспорти салоҳиятини ошириш ҳамда халқимиз дастурхони тўқиллигига хизмат қилишини таъкидладилар. Мазкур ҳўжатларга кўра, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари ҳўдулдорда, биринчи навбатда, қишлоқ ҳўжалиги шароитлари оғир бўлган туманларда экин экиш аҳволини ҳар ойда ўрганиши ҳамда аниқланган муаммо ва камчиликларни бартараф этиш юзасидан ўз ваколатлари доирасида амалий чоралар кўриши лозим. Бу, ўз навбатида, депутатларнинг қишлоқ ҳўжалигида хизмат қилаётган турли субъектлар фаолиятининг ташкилий-ҳўқуқий асосларини замон талабларига кўра янгиллаш, улар фаолияти юзасидан таъсирчан парламент ва жамоатчилик назоратини ўрнаттиш имкониятини кенгайтиради.

Фракция аъзолари ЎзМТДП сайловолди Платформасида белгиланган озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашга қўмаклашиш борасидаги мақсадлардан келиб чиқиб ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Мазкур ҳўқуқий ҳўжатлар мазмун-моҳиятини тартиб этиш, ижросини таъминлашда парламент ва депутатлик назоратидан самарали фойдаланиш зарурлигини таъкидладилар.

Йиғилишда "Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 193-моддасига ўзгартиш киритиш ҳақида"ги, "Хўсусийлаштирилган қўрхоналарга қўмаклашиш ва рақобатни ривожлантириш давлат органи ташкил этилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳўжатларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида"ги ҳамда "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳўжатларига ўзгар-

тиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳалари иккинчи ўқишда муҳокама қилинди. Фракция аъзолари ҳар бир қонун лойиҳаси муҳокамасига партия сайловолди Платформасида белгиланган мақсад-вазифалардан келиб чиққан ҳолда ёндашдилар.

"Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 193-моддасига ўзгартиш киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси парламент ва депутатлик назорати соҳасидаги жавобгарлиқни кучайтириш масаласи ўз ифодасини топмоқда. Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексда депутатлик фаолиятининг қафолатларини бузганлик учун мансбдор шахсларга энг кам иш ҳақининг ўч бароваридан етти бароваригача миқдорда жарима солиш тартиби мавжуд эди. Киритилаётган ўзгартишга кўра, давлат органининг мансбдор шахслари парламент, депутат ва сенатор сўровини кўриб чиқмаслиги ёки уларни кўриб чиқиш муддатларини узрли сабабларсиз бузиши ёхуд улар юзасидан билиб туриб нотўғри маълумотларни қасддан тақдим этиши учун маъмурий жавобгарлик белгиланмоқда.

Фракция аъзолари қонун лойиҳасида қўзда тутилаётган тартиб депутатлик фаолияти самарадорлигини оширишда муҳим аҳамият касб этишини таъкидлади. Депутатлар йиғилишда қўрилган масалалар юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди. Қайд этилган тақлифлар асосида фракциянинг тегишли қарорлари қабул қилинди.

**Муҳтарам РАМАЗОНОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири**

21 октябрь — "Давлат тили ҳақида"ги қонун қабул қилинган кўн

ОНА ТИЛИНИ АСРАГАН ХАЛҚ БҮЮК ИШЛАРГА ҚОДИР

ЎЗБЕК ТИЛИГА ДАВЛАТ ТИЛИ МАҚОМИ БЕРИЛГАНИГА 28 ЙИЛ ТЎЛДИ

**< Давоми.
Бошланиши 1-бетда.**

Ўтган йиллар давомида мамлакатимизда она тилимизни тиклаш, унинг давлат тили сифатида ҳоётимиздаги ўрни, аҳамияти ва таъсирини кучайтириш йўлида улкан эзгу ишлар амалга оширилди. Бу борада бир жиҳат — қўллаб-шарҳ ва қишлоқларимиз, таълим ва тиббиёт муассасалари, кўча, хиёбон ва майдонлар, автобус ва метро бекетларига миллий қадриятларимизга мос номлар берилганини эслаш қийин.

Мамлакатимизда ҳар йили 21 октябрь кўнини тил бойлими сифатида нишонлаш аънанасига айланган, ўзбек тилининг қўлланиси доираси кенгайиб, уни илмий асосда ривожлантиришга қаратилган тадқиқотлар, ўзбек тилининг ўзига хос хўсусиятларига бағишланган бир қатор илмий ва оммабоп китоблар, ўқув қўлланмалар, янги-янги лугатлар чоп этилаётгани жамият маънавий тафаккурини юксалтиришда муҳим асос вазифасини ўтамоқда.

— Она тили масаласи доим миллат тақдири билан боғлиқ муҳим масала бўлган, — дейди Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети ректори, профессор Шўҳрат Сироҳидинов. — Тилимизни эъзозлаш, ёш авлодди она тилига ҳурмат рўида тарбиялашда буюк шожаларимизнинг ҳоёти ва фаолияти катта ибрат мактабидир. Алишер Навоий таъбири билан айтганда, "Жон ўлиб ул, руҳ анинг қолиби, ким танида руҳ — аниқ толиби".

Айтиш жоиз, дунёдаги 200 тил бугун давлат тили мақомига эришган. Шулар орасида ўзбек тили ҳам бор. Бу ҳар бириимизнинг қалбимизда фахр-ифтихор туйғуларини уйғотиб, тилимиз соғлигини сақлашда зиммаларга масъулият ҳам юклайди. Ёш авлодди она шу руҳда тарбиялаш эса педагоглар, қолаверса, кенг жамоатчиликнинг вазифаси, бурчи ҳисобланади. Бойси тил — давлат тимиоли, мўлки. Тилнинг эгаси халқ, аммо халқнинг битта вакили қандайд бўлса ҳам тилининг соғлиғига лугур етди. Тил маданиятига амал қилинмаса, миллий маданиятга доғ тушади. Шу маънода ҳар бир Ўзбекистон фўқароси давлат тилида сўзлай олиш ва ҳурмат қилиш, унинг қонун-қондаларига риоя этиши шарт. Аммо, бугунги кўнда адабий тил меъёрларига риоя қилмаслик билан бир қаторда латин алифбасидаги ило қондалари билан боғлиқ талай муаммолар ҳам мавжуд.

Маълумки, XX аср бошларида араб алифбасидан латин алифбасига ўтиш даврида она тили жонқуярлари — "Қитғай тўғруни" гуруҳлари фаолият олиб борган. Бугун ҳудди шу вазифани амалга ошириш, тилимиз соғлигини сақлаш, тил маданиятини юксалтириш мақсадида ижтимоий тармоқларда университетимизнинг "Ўзбек тили жонқуярлари", "Лингвист" гуруҳлари ташкил этилиб, фаолият кўрсатмоқда. Университетимиз қўшида ташкил этилган махсус комиссия ҳамда ушбу гуруҳлар бу борадаги муаммолар ечимига қаратилган илмий-амалий фаолият билан шўғулланмоқда.

Она тилимизнинг бугунги мавқеи ҳақида гапирар эканмиз, унинг тарихи ва босиб ўтган йўлига назар солиш лозим.

— Ўзбек миллиати ва она тилимиз кейинги минг йиллик давомида ўч уйғонмиш доврини бошдан кечирди, — дейди Навоий давлат қончилик институти профессори, филология фанлари доктори Тўрсунали Мирзақулов. — Биринчиси — IX-XI асрларга таалуқли. Бу ўзбекларнинг халқ сифатида шаклланиш жараёни тўғалигига, қамалига эришган доврдири. Бунда Махмуд Қошғарий "Девони луготит турк" асарини ёзди. Юсуф Хос Ҳожиб "Қўтадоғ билим" асари билан туркий тил фасоҳатини намоён этди.

Иккинчи уйғонмиш доври — Темирийлар доврида бу салтанатнинг шўхуки, кўч-қўдрати, жаҳон сиёсатидаги беқийс мавқеи ўзбек тилининг тақдирига ҳам ижобий таъсир кўрсатди. Давлатнинг она тилини қўллаб-қувватловчи сиёсати тўғайли жаҳон маданияти майдонида буюк Алишер Навоий пайдо бўлди. Алишер Навоий ўзигача мавжуд бўлган ўзбек тили ривожланишини янги кенгликларга олиб чиқди, адабий тилимизнинг асосларини белгилаб берди.

Учинчи уйғонмиш доври — мустақиллик арафасида "Давлат тили ҳақида"ги қонуннинг қабул қилиниши халқимизнинг асрий орзу-умидларини рўёбга қикрди. Ўзбек тилининг давлат тили сифатида ижтимоий-сиёсий, маънавий ҳаётимиздаги мавқеи юксалди. Ўзбек миллиати турли хил ва шаклдаги мустамлақачилик сиёсатида қарамасдан, асрлар оша ўз тили, урф-одатлари, қадриятларини асраб-авайлаб келди. Унинг Махмуд Қошғарий, Юсуф Хос Ҳожиб, Аҳмад Югнакий, Атоий, Саққокий, Луғдий, Алишер Навоий, Мирзо Бобур, Оғайий, Фўрқат, Мўқимий, Абдулла Қодирий, Ойбек, Абдулла Қоҳҳор, Гофур Ғўлом каби минглаб фидойи ва донишманд фарзандлари она тилининг эътибори, мавқеи, тазалиги, тушунарли бўлиши, миллий асосдан узоқлашмаслиги учун кураш олиб бордилар. Ўзбек тилининг нофакат миллий, балки умуминсоний, умумбашарий тушунча ва қадриятларни ҳам ифодалай олиш қобилияти ҳеч бир тилдан қолишмаслигини амалда исботладилар.

Таъкидлаш жоиз, мамлакатимиз миллий манфаатларини ҳимоя қилиш ва миллий қадриятларини асраб-авайлашни мақсад қилган Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси она тили ривожини учун ҳам амалга оширилаётган сой-ҳаракатларда фаол иштирок этишга интиломоқда. Партия сайловолди Платформасида мамлакатимизда ўзбек тили мақомини янада мустаҳкамлаш, давлат тилининг ҳўқуқий асосларини тоқомиллаштириш, ёшлар онгида она тилимиз, миллий рамзларимизга нисбатан ҳурмат туйғусини янада ошириш, миллий қадриятларимизни асраб-авайлашга қўмаклашиш вазифаси белгиланган. "Давлат тили ҳақида"ги қонуннинг жойлардаги ижросини таъминлашга партиянинг Олий Мажлис

Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари ҳамда халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларга ЎзМТДПдан сайланган депутатлар ваколатлари доирасида қўмаклашиб келаётди.

Хўсусан, партиянинг ҳўдудий ташкилотлари ва маҳаллий Кенгашлардаги партия гуруҳлари жойларда ўзбек адабий тили меъёр ва қондаларига амал қилиниши ҳолатини ўрганиб, йўл қўйилаётган камчиликларнинг олдини олиш борасида тегишли ташкилотлар билан ҳамкорлик қилмоқда. 2016 йилда 40 дан ортиқ халқ депутатлари маҳаллий Кенгаш сессияларида "Давлат тили ҳақида"ги ва "Реклама тўғрисида"ги қонунларнинг ҳўдулдордаги ижроси муҳокама этилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди. Бу, ўз навбатида, ҳўдулдорда она тилимизнинг қўлланилиши билан боғлиқ хато-камчиликларни бартараф этиш, унинг соғлигини сақлаш ва тилимизни янада бойитишга хизмат қилиши билан аҳамиятлидир.

Яқинда Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг оммавий муомалада ўзбек адабий тили меъёр ҳамда қондалари бузилишининг олдини олиш ва маънавий-маърифий ишларини янги босқичга олиб чиқиш мақсадида Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети билан ҳамкорлик меморандумини имзолагани ҳам бу борадаги ишларни янги босқичга кўтаришда муҳим аҳамият касб этади. Ўзбекистонда ҳамкорликда "Соф ўзбек тили" лойиҳасини амалга ошириш, олий таълим муассасаларининг ўзбек тили ва адабиёти факультетларида ўзбек адабий тили меъёр қондалари бузилишининг олдини олишга қаратилган жамоатчилик назороти гуруҳларини шакллантириш, умумтаълим мактаблари, академик лицей ва касб-ҳўнор коллежларида ўзбек тили ва адабиёти фанини ўқитишнинг янги ва самарали методлари бўйича илмий изланишлар олиб бориш, илғир педагогик технологияларни кенг жорий этиш, она тилимизнинг интернет тармоғида муносаби ўрин эгаллашини таъминлаш, унинг компьютер услубини, ўзбек тили ва дунёдаги етакчи хорижий тиллар асосида таржима дастурлари ва лугатлар, электрон дарсқилар яратиш билан боғлиқ илмий-методик ишланмалар, амалий тавсиялар тайёрлаш каби вазифалар амалга оширилади. Айни кўнларда борча даражадаги партия ташкилотлари ва депутатлик бирлашмалари меморандумда назорда тутилган вазифалар ижросини таъминлашга киришган.

Тил — миллат руҳи, халқнинг миллий-маънавий қийёфоси. Бу қийёфани доим парвариришлаш, эътибор ва қамқўрлик кўрсатиш унинг келажак авлодлар учун ҳам бардамоллигини таъминлайди. Йиллар ўтади, авлодлар оламошади. Она тилимиз келажак авлод учун она қам қўмақдас, Ватан қам ардоқли бўлиб қолаверади. Зотан, она тилини асраган халқ ўз қалбини, тарихини, бугуни ва келажакини ҳам асрайди.

**Шоҳида ДАМАНОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири**

**Қозим ТОҶИЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Ёшлар масалалари бўйича комиссия раиси, ЎзМТДП фракцияси аъзоси:**

— Юртимиз аҳолисининг 60

фондан қўп ёшлардан иборат. Шу боис мамлакатимизда катта кўч ҳисобланган навқирон авлоднинг қамолоти, ижтимоий фаоллиги учун қўлай шарт-шароит яратиш муҳим вазифа саналади. Бу борадаги ишлар самарадорлигини янада оширишда Қонунчилик палатасининг Ёшлар масалалари бўйича комиссияси фаолияти йўлга қўйилаётгани муҳим аҳамиятга эга.

Комиссия аъзолари назорат-таҳлил тадбирлари ва ўрганишлар жараёнида ёшлар масалаларига оид қонунчиликда аниқланган бўлиш, қамчиллик ва муаммоларни мунтозам таҳлил қилиб боради.

**Зумрад БЕКАТОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Оила ва аёллар масалалари бўйича комиссия раиси ўринбосари, ЎзМТДП фракцияси аъзоси:**

— Оила — жамият ва мамлакатнинг асосий бўғини, хотин-қизлар эса она шу бўғин мустаҳкамлигини таъминлашда, келажак авлод қамолотида муҳим ўрин тутадиган мўтабар инсонлар. Соғлом она — соғлом бола, соғлом бола — соғлом келажак демократ.

Парламент қўйи палатасида ташкил этилган Оила ва аёллар масалалари бўйича комиссия зиммасига оилалар мустаҳкамлигини, хотин-қизларнинг ҳўқуқ ва манфаатлари устуворлигини таъминлаш вазифалари юкнанади.

Ижодий учрашув

БУЮК АЖДОДЛАР МЕРОСИ

АВЛОДЛАР ЙЎЛИНИ ЁРИТУВЧИ МАНГУ ЧИРОҚДИР

“Бобур Мирзонинг ҳаёти ва фаолиятига оид мавзулар уммондай чексиз. Бу уммонда йўлаб, юзлаб адабий кема-лардан бири тарзида юзага келди. Уни 1972 йилда илк бор ёзиб нашрга топширганамизда тоғдай бир юк елкамдан тушгандай бўлган эди. Лекин мустабид тузум таъйиқи остида роман олти йил чоп этилмай ётди. 1979 йилда раҳматли Шароф Рашидовнинг ёрдами билан роман китоб бўлиб чиқди. 1981 йилда унга Давлат мукофоти ҳам берилганлиги мустабид тузум эълмларининг қаҳрини келтирган бўлса керак. Улар “пахта иши”, “ўзбек иши” деган даҳшатли тўҳматлар даврида Амир Темур ва Бобур Мирзога қарши янги ҳужумлар уюштириб, мени ҳам роман билан бирга лойқа селлар гирдобига тортиб туширишга уриниб кўрдилар...”

Атоқли адиб, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Пиримул Қодиров “Юлдузли тунлар” романи дебوحасида битган ушбу кечинмалар бир ҳақиқатдан дорак беради: агар ҳар қандай халқ мустақил бўлмаса, нафақат тараққиётга эришиши оғир машаққатга айланади, балки миллатнинг буюк аждодлари, улуг ўтмиши билан фахрланишига ҳам жиноятдек муносабатда

санъатининг ўрни ва аҳамияти беқиёс, — деди партия етакчиси. — Бугун ҳар жихатдан соғлом авлодни тарбиялаш асосий мақсадимиз экан, Президентимиз таъбири билан айтганда “Ўз болангни ўзинг асра” деган ундов ҳаётимиздан чўқур ўрин олиши лозим. Шу боис давлатимиз раҳбари кейинги пайтларда имзоланган маданият, маърифат соҳасидаги қатор муҳим ҳужжатлар

Чойхонамиз Алишер Навоий, Заҳириддин Мухаммад Бобур, Оғаҳий каби буюк мутафаккир аждодларимиз портретлари билан безатилган эди. Шу портретлар ичида Заҳириддин Мухаммад Бобур сурати беихтиёр эътиборимни тортарди. Мижозларга чой ташиб, шу суратга узоқ термулиб қолардим. Энди йўлаб қарасам, орадан ўттиз йил ўтиб, шу буюк сиймо образини яратишни бола қалбим сезган экан...

бўлинади. Хали собиқ тузум қиличини қайраб турган паллада буюк бобомиз Заҳириддин Мухаммад Бобурнинг мураккаб ва машаққатли ҳаёт йўли тарихан ҳаққоний гавдалантириб берилган “Юлдузли тунлар” романи ва шу асар асосида суратга олинган “Бобур” видео-фильми — эътилолимизнинг катта маънавий жасрати эди.

Шу ўринда айтиш жоиз, халқимиз Бобур деганда, дастлаб, Ўзбекистон халқ артисти Мухаммадали Абдуқундузовни, Мухаммадали Абдуқундузов деганда эса Бобурни эслаши, тилга олиши бежиз эмас. Чунки актёр айнан шу буюк сиймо образи билан халқимиз қалбига кириб келган, миллионлар қалбларга ўрнашган.

ЎзМТДП Марказий кенгаши ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси ташкил этовётган ижодий учрашувнинг навбатдаги меҳмони Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ артисти, халқаро Бобур мукофоти совриндори Мухаммадали Абдуқундузов бўлди.

Учрашувда ЎзМТДП Марказий кенгаши раиси ва партиянинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси раҳбари Сарвар Отамуратов партия дастурий мақсад-вазифаларини ҳаётга татбиқ этиш мақсадида ташкил этилаётган бу каби ижодий учрашувлар новкирон авлоднинг санъат, маданият соҳасига бўлган қизиқишини ошириш, бу борадаги қонунчиликни такомиллаштиришда санъат ва маданият вакилларининг тақлиф, фикр-мулоҳазаларини олишда муҳим аҳамият касб этишини таъкидлади.

— Ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, улар қалбда аждодларга муносиб бўлиш туйғусини кучайтириш, новкирон авлод онгу шуурини миллий маданиятимизга зид бўлган ёт ғоялардан ҳимоя қилишда театр ва кино

Устоз санъаткор Мухаммадали Абдуқундузов ўз ижодий фаолияти, ҳаёт йўли, ўйнаган роляларининг аҳамияти ҳақида айтишганларга сўзлаб берди.

— Форона вилояти Ўзбекистон туманининг Яйпан қишлоғида туғилганман, — деди Мухаммадали Абдуқундузов. — Бобом қишлоғимизнинг номдор чойхоначиси эди. Оилавий чойхонада ишлардим. Мен ҳам катта набира сифатида 5 ёшимдан чойхонанинг енгил ишларига жалб қилинганман. Авваллари чойхоналар қайсидир маънода маърифат маскани ҳисобланарди. Шу ерда муталаалар, муҳокамалар бўларди, машҳур ҳофиз ва оқсиячиларнинг чиқишлари намойиш этиларди. Санъатга муҳаббат мана шу ерда пайдо бўлган, десам адашмаган бўламан.

Чойхонамиз Алишер Навоий, Заҳириддин Мухаммад Бобур, Оғаҳий каби буюк мутафаккир аждодларимиз портретлари билан безатилган эди. Шу портретлар ичида Заҳириддин Мухаммад Бобур сурати беихтиёр эътиборимни тортарди. Мижозларга чой ташиб, шу суратга узоқ термулиб қолардим. Энди йўлаб қарасам, орадан ўттиз йил ўтиб, шу буюк сиймо образини яратишни бола қалбим сезган экан...

Мухаммадали Абдуқундузов мактабни аъло баҳоларга тугатиб, санъат йўлини танлайди, аммо ота-онаси бунга қарши чиқади. Улар фарзандларининг ўқитувчи бўлиб, шу қишлоқ аҳлига нафи тегишини исташарди. Ота-она орзуси Мухаммадалини ҳозирги Ўзбекистон Миллий университетининг география факультетига бошлаб келди. Математикани ўнчалик ҳушломайдиган актёр биринчи имтиҳонданок ортага қайтади. Кейинги йил актёрлик касбига қучли ҳавас уни ҳозирги Ўзбекистон давлат

санъат ва маданият институтига етаклади.

— Институтга имтиҳон топширишга келганимда, “шунча одам ичида мени қабул қилишармикан”, деган ҳадик бўлган, — деб эслайди актёр. — Шунда ҳужжат топширишга мен билан бирга борган холам “сен имтиҳонга оддий, бечорахал бўлиб кийиниб киргин, домларларнинг раҳми келиб имтиҳондан ўтказиб юборади”, деди. “Хали актёр бўлмасдан туриб, артистлик қиларканман-да”, деб холамнинг йўл-йўриқларига амал қилганман. Яъни қучли артистизм илк ўрнишдаёқ муваффақият келтирган.

Институтни муваффақиятли тугатган ижодкор бир ғурух фидойи ёшлар билан Сурхондарёга — Маннон Уйғур номидаги вилоят музыкали драма театрига йўлланма олади. Актёр ушбу театр сахнасида ўн икки йил ҳалол, сидқидилдан ижод қилди. Изланди, турли образлар яратди, спектакллар сахналаштирди. Шу йиллар довомида ижодкор жаҳон ва ўзбек драматургиясининг энг сара намуналарида ўзига хос, бадиий жиҳатдан етук образлар галереясини яратди. У яратган образлар қучли темпераменти, жўшқинлиги, самимийлиги билан томошабинни мафтун этгани боис ҳозир ҳам сурхондарёликлар уни катта меҳр ва ҳурмат билан эслайди.

— Иститутни тамомлаб, Термизга ишга кет-

шароитим ҳам у даражада яхши эмасди. Икки фарзандим, рафиқам билан бир хонали ётоқхонада турсам-да, касбимга бўлган меҳрим ва шу театрда ишлаш иштиёқи менга куч бағишлаб турарди. Ушбу театрда яратган дастлабки образим драматург Владлен Дозорцевнинг “Сўнги қабул” асаридаги Ермоков бўлди. Таникли кинорежиссёр Латиф Файзиев театрда Иззат Султон қаламига мансуб “Абдулла Қодирийнинг ўтган кўнлари” спектаклини сахналаштиришга киришганида Қодирий ва Отабек образини менга топширгани зиммамдаги масъулиятни икки қарра оширди. Ишончини оқлаш учун туну-кун изландим, зеро, битта сахна асарида иккита катта образни яратиш осон эмас. Отабек ва Қодирий образлари муҳлислар тилига тушгани ўзимга бўлган ишончимни оширди.

Шоир ва драматург Усмон Азим қаламига мансуб “Қундузсиз кечалар” спектаклида яратилган Чўлпон образи санъаткорнинг сўнги йилларда яратган энг салмоқли образларидан бири бўлганини мутахассислар ва муҳлислар бирдай эътироф этади. Актёр Чўлпоннинг ички дунёсини, унинг орзу-армонлари, дарду аламларини катта маҳорат билан ифодалаб берган.

— Узоқ йиллардан буён Ўзбек Миллий академик драма театрида мустабид тузум, қаҳатчилик

“Мухаммадали! Қогоздаги Икромжонга жон қиритиб, унга ҳаёт бағишладингиз, бундай иш фақат забардаст санъаткорнинг қўлидан келади. Раҳмат”.

ганимда ҳам онам менинг актёрликни танлаганимдан беҳабар эди, — дейди актёр. — Театрда қўйилган “Макр ва муҳаббат” спектаклини телевидение орқали кўрган онам менинг ўқитувчи эмас, актёр бўлиб ишлаётганимни билиб, қаттиқ ранжиган. “Вой, шўрим қурсин, болам артист бўлдим” деган экан ўқисиниб. Орадан йиллар ўтиб, Бобур образини яратганимда онам мен танлаган касбдан рози бўлиб, оқ фотиҳа берган. Маданият ишлари вазирлиги ўринбосари бўлганимда соддалик билан хайрон ҳам қолган: “Ё, тавба, артистдан ҳам “катта одам” чиқаркан-да”...

Актёр машҳур адиб Саид Аҳмад қаламига мансуб “Уфқ” драматик Икромжон образини юксак маҳорат ва истеъдод билан талқин этди. Ушбу спектакл ўн йилдан ортиқ вақт мобайнида театр репертуарининг файзи бўлиб турди. Асор муаллифи ижодкорнинг маҳоратини эътироф этиб, унга мактуб йўллади: “Мухаммадали! Қогоздаги

“Қундузсиз кечалар” спектакли намойиш этиб келинади, — деди Мухаммадали Абдуқундузов. — Чўлпон образини яратар эканман, ундаги сўроқ сахналарида ҳар гал ҳаёл беихтиёр болалигимга олиб кетади. Чунки қатагон-оиламизни ҳам четлаб ўтмаган. Эсимда: мактабда ўқиб юрган пайтларим. Дадам пахта заводида ишларди. Терим авжига чиққанда пахта қабул қилиб олиш жараёни-

да райком ходими бу ишга аралашиб, зугум ўтказиб турган. Шундай кўнларнинг бирини райком ходими додамни ҳўл пахтани қабул қилиб олишга мажбурлайди. Ҳақиқатқўй дадам бунга рози бўлмайди. Масъул ходимнинг “Сен партия аъзоси бўла туриб, унга қарши чиқясанми?”, деган эътирозига жавобан дадам “партия менга ҳўл пахтани қабул қилиб ол демаган”, деб ўз фикрида қатъий туриб олади. Шувоқеа боис бошланган можародан сўнг дадам ўша кўни юрак инсультини бошдан кечириб, 36 ёшида биринчи ғурух ногирони бўлиб қолди. Ҳар гал шу спектакль билан сахнага чиққанимда халқимиз тарихидаги

Икромжонга жон қиритиб, унга ҳаёт бағишладингиз, бундай иш фақат забардаст санъаткорнинг қўлидан келади. Раҳмат”.

Икромжон роли учун у 1975 йили “Йилнинг энг яхши эркак роли” номинацияси бўйича бош мукофотга сазовор бўлади.

— 1986 йилда Ўзбек Миллий академик драма театрига ишга келдим, — давом этди Мухаммадали Абдуқундузов. — Отахон театрда ишлаш, қучли рақобатга тайёр туриш тинимсиз изланиш, фидойиликни талаб қиларди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист унвонига эга бўлган санъаткор бўлсам-да, театрда ҳаммасини бошидан бошлашга тўғри келди. Оилавий

ўша машҳур кўнларни ва болалиқдаги аччиқ хотираларни ёлға олам...

“Қундузсиз кечалар” спектакли “Андижон баҳори” ҳамда “Мустақиллик тимсоли” фестивалларида бош мукофотга сазовор бўлди. Шунингдек, у ўша йили “Энг яхши эркак образи” номинацияси бўйича ҳам мукофот олди. Актёрнинг Ўзбекистон телевидениесидаги видеофильмларида яратган образлари уни ҳар бир ўзбек хонадонига яқинлаштирди. Айниқса, Пиримул Қодировнинг “Юлдузли тунлар” романи асосида яратилган “Бобур” кўп қисмли видеофильми унга катта шўҳрат келтирди.

— Мени “Бобур” видеофильмига бош ро-

га таклиф этган режиссёр Мақсуд Юнусов суратга олишнинг илк кўнидаги ижромни кўриб, “кийим, салла ярашди, аммо юрак йўқ” деб қойган эди, — дейди актёр. — Шундан сўнг образимга юрак бағишлашга интилганман. Бу роль ўн кило озишни тақозо қилганида, бир ой довомида суткасига 200 граммдан ғуруч тановул қилиб, мақсадимга эришганман. Видеофильм 14 ой мобайнида суратга олинди. Отада ҳаракатланидиган сахналарда, ҳатто бахтсиз ҳодиса билан тугаши мумкин бўлган ҳолатлар ҳам бўлган. Лекин буюк аждодимизнинг руҳи доим бизга ёр бўлиб турган, десам ҳақ бўлмайди. Бу видеофильмда суратга тушган ижодкорларнинг ҳаммаси бугун халқимиз ва давлатимиз эъзозиди. Бунда ҳам ўзига хос маъно бор, назаримда. Видеофильм экран юзини кўргач, халқ уни жуда яхши қабул қилди. Қўллаб

Мени “Бобур” видеофильмига бош ролга таклиф этган режиссёр Мақсуд Юнусов суратга олишнинг илк кўнидаги ижромни кўриб, “кийим, салла ярашди, аммо юрак йўқ” деб қойган эди, — дейди актёр. — Шундан сўнг образимга юрак бағишлашга интилганман. Бу роль ўн кило озишни тақозо қилганида, бир ой довомида суткасига 200 граммдан ғуруч тановул қилиб, мақсадимга эришганман. Видеофильм 14 ой мобайнида суратга олинди.

қўнғирроқлар, қоплаб хотлар — минглаб дил изҳорлари... Айниқса, шу фильмдан кейин янги туғилган чақалоқларга яна тарихий исмлар қўйила бошлагани бу фильмнинг халқ юрагига кириб бора олганидан далолат. Мана 27 йилдирки, Мирзо Бобур тимсоли, руҳи билан биргаман.

Бобур ҳазратлари, “инсон номи ёзилган китобларда, қурилган иморатларда, экилган дарахтлар ва қопил фарзандларда бадиий ёзилапти, кўркам обидалар, муҳташам бинолар кўкка бўй чўзаяпти, боғу роғлар барпо этилиб, қопил фарзандлар тарбия топмоқда. Беш юз йилдан ортиқ вақт ўтибдики, буюк аждодимиз Заҳириддин Мухаммад Бобурнинг маънавиятга асосланган қарвони завоқ билмасдан олға интилмоқда. Йиллар ўтади, авлодлар алмашади. Катта ҳаёт йўлида буюк аждодимиздан қолган маънавий мерос ҳар биримизга йўлчи юлдуз вазифасини ўтайди...

Учрашувда депутатлар, партия фаоллари ва ёшлар устоз санъаткорга ўзларини қизиқтирган саволлар билан мурожаат қилдилар. Самимий суҳбат иштирокчилари учрашув катта маънавий сабақ вазифасини ўтаганини таъкидлади.

Шоҳида МИРЗАЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Ғамхўрлик

Кексаларни эъзозлаш, уларга ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш халқимизга хос юксак ғазилатлардан. Мамлакатимизда ёши улғу инсонларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, турмуш шароитларини янада яхшилаш, саломатлигини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратишмоқда. Бу борада “Нуроний” жамғармасининг фаолияти муҳим аҳамият касб этмоқда.

Президентимизнинг 2016 йил 28 декабрдаги “Ўзбекистон фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш “Нуроний” жамғармаси фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони бу борадаги ишлар қўламини янада кенгайтириш ва самарадорлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Мамлакатимизда бўлгани каби Хоразм вилоятида ҳам нуроний отахон ва онахонларни қўллаб-қувватлаш, ижтимоий ҳимоялаш, уларга ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш бораида қўллаб-қайрили ишлар амалга оширилмоқда. Меҳнат фахрийларига сийахтоҳларга бепул йўлланма берилиб, соғлиқларини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилаётир.

Богот тумани марказида қад ростлаган “Нуронийлар маскани”нинг фойдаланишга топширилишига бағишлан-

ган тадбирда шу хусусда сўз борди.

— Кексалар уйимизнинг кўрки, фариштадидир, — дейди “Нуроний” жамғармаси Богот тумани бўлими раиси Бахтиёр Машарипов. — Қариси бор уйнинг — париси бор, ёши улғу инсонлар яшайдиган уйнинг файзу баракаси ўзгача бўлади, деган гаплар бекорга айтилмаган. Айни пайтда туманимизда 11 минг 690 дан зиёд нуроний отахон ва онахон давлатимизнинг юксак эътибори ва ғамхўрлигини ҳис этиб, умргузаронлик қилмоқда. Ушбу мажмуада кекса авлод вакиллари бўш вақтини чоғ ўтказиб, суҳбат қуришлари, ҳордиқ чиқариб, саломатлигини мустаҳкамлашлари учун етарли шароитлар яратилган. Шарқона ва замонавий услубда барпо этилган бинода кутубхона, шахмат-шашка, тиббиёт ва дам олиш хоналари, спорт анжумлари билан

жиҳозланган зал нуронийлар хизматида. Мухими, бундай эътибор ва ғамхўрлик давлатимиз ижтимоий ҳимоя сиёсатида устувор аҳамият касб этади.

Дарҳақиқат, бугун эл-юрт ордоида умргузаронлик қилаётган кексаларимиз турмушининг аччиқ-чўчқунини

бошидан ўтказган, донишманд инсонлардир. Уларнинг синовлардан ўтган ҳаёт тажрибасини Ватанимиз равнақи йўлида сафарбар этиш ғоят оқилона иш. Она юртга хизмат қилиш, унинг мутасил юксалиши йўлида собит ва жонқуяр бўлиш инсон умрини, айниқса, унинг кексалик даврини янада гаштли ва файзли қилади.

— Нуронийларнинг бир пиёла чой устидаги ғурунги, мулоқоти ёшлар учун катта ибрат мактабидир, — дейди меҳнат фахрийси Мадрахим Худойберганов. — Туманимизда ёши улғу инсонлар кўп. Биз кексаларга кўрсатилаётган бундай улкан эътибор ва ғамхўрлик умримизга умр қўшмоқда. Барчаси учун давлатимиздан миннатдоримиз. Бунга жавобан жамиятимизда тинчлик-тотувлик, ҳамжихотлик-ва бағрикенглик муҳитини мустаҳкамлаш, ёшлар онги ва қалбда ватанпарварлик, фидойилик туйғуларини юксалтиришда янада фаол иштирок этамиз.

Азамат САФАР,
“Milliy tiklanish” мухбири

Конституция — ҳуқук ва эркинлигимиз кафолати

ҲУҚУҚИЙ ТАРҒИБОТНИНГ САМАРАЛИ УСУЛЛАРИ

Ҳар ким ўзи истаган ахборотни излаш, олиш ва уни тарқатиш ҳуқуқига эга, амалдаги конституциявий тузумга қарши қаратилган ахборот ва қонун билан белгиланган бошқа чеклашлар бундан мустаснодир.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 29-моддасидан

Инсон манфаатларини ҳимоялаш чинакам демократик давлатга хос хусусиятдир. Асосий қонунимизда демократик ҳуқуқ ва эркинликларнинг Конституция ва қонунлар билан ҳимоя қилиниши белгиланган бўлиши бунинг аққол тасдиғидир.

Бош қомусимиз Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси ва бошқа асосий халқаро ҳужжатлар талабларига тўла мос ҳолда, инсон ва фуқароларнинг шахсий ҳуқуқ ва эркинликлари, сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ҳуқуқларини кафолатлаб берди. Инсоннинг маънавий камол топиши ва ҳар томонлама уйғун ривожланиши учун зарур шарт-шароитлар яратди.

Асосий қонунимизда ҳар бир фуқаронинг шахсий ҳуқуқ ва эркинликлари кафолати белгиланган. Хусусан, Бош қомусимизга мувофиқ, ҳар ким фикрлаш, сўз ва эътиқод эркинлиги, ўзи истаган ахборотни излаш, олиш ва уни тарқатиш ҳуқуқига эга. Фикр юритиш ва уни ифодалаш эркинлиги, ахборот излаш, олиш ва уни тарқатиш ҳуқуқи фақат давлат сирларига тааллуқли ёки амалдаги конституциявий тузумга қарши қаратилган тақдирда қонун билан чекланиши мумкин.

Ўтган давр мобайнида Конституцияимизда муҳрлаб қўйилган тамойил ва қоидалар негизда юртимизда миллий қонунчилик тизими барпо этилди. Фуқароларимиз ҳуқуқий аниқ ва маданиятнинг юксалтириш, уларнинг сиёсий фаоллигини оширишда ҳам Конституциянинг ўрни ва аҳамияти беқиёс эканини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Бинобарин, ҳар қандай мамлакатда қонун устуворлигини таъминлаш, демократик тамойилларни мустаҳкамлашда аҳолининг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш муҳим аҳамиятга эга. Шу боис мамлакатимизда қабул қилинаётган қонун ҳужжатлари мазмун-моҳиятини аҳолига ўз вақтида етказишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев Олий Мажлис палаталари, сиёсий партиялар ҳамда Ўзбекистон Экологик ҳаракати вакиллари билан видеоселектор йиғилишидаги маърузасида "Сизларга маълум, биз қонун ҳужжатларини жойларга етказиш ва ижросини таъминлаш бўйича қарор қабул қилган эдик. Мана, ородан 6 ойдан зиёд вақт ўтган

Давлат органлари, бошқа ташкилотлар ва мансабдор шахслар ҳар кимга ҳуқуқий ахборотдан фойдаланиш имкониятини белгиланган тартибда таъминлаш шарт. Агар ҳуқуқий ахборот давлат сирларини ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирни ташкил этувчи маълумотлар жумласига белгиланган тартибда киритилган бўлса, ушбу ахборотдан фойдаланиш чекланади."

Қонуннинг яна бир муҳим жиҳати — ҳуқуқий ахборотни тарқатишни амалга оширувчи ва ундан фойдаланишни таъминловчи органлар ҳамда ташкилотларнинг ваколат ва иштироки алоҳида, яъни 2-бобда берилган.

Бинобарин, қонунда замонвий ҳалқаро стандартларни ҳисобга олган ҳолда, асосий ҳуқуқий тушунчалар мустаҳкамланган. Унда давлат органлари, вазирлик ва идоралар, жойлардаги давлат ҳокимияти органлари, шунингдек, фуқаролик жамияти институтларининг ҳуқуқий ахборотни тарқатиш соҳасидаги ваколатлари белгиланган. Хусусан, Адлия вазирлиги ҳуқуқий ахборотни тарқатиш соҳасида махсус ваколатли давлат органи сифатида қайд этилиб, унга давлат органларининг ҳуқуқий ахборотни тарқатиш бўйича фаолиятини самарали мувофиқлаштириш, услубий раҳбарлик қилиш вазифаси юклатилди.

Қонун билан ҳуқуқий ахборотни тарқатишнинг аниқ тартиби ва усуллари белгиланган. Бунда қабул қилинган қонун ҳужжатларини расмий ва норасмий тарқатма тарзида тарқатиш, уларни Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида ва давлат органларининг веб-сайтларида жойлаштириш тартиби ўрнатилди.

Ҳуқуқий тарғибот ва маърифат бўйича давлат органлари ишларини мувофиқлаштириш бўйича идораларро кенгашининг ишини ташкил этиш ҳам вазирлик зиммасига юклатилган. Бундан ташқари, давлат идоралари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат ноҳайрат ташкилотлари, оммавий ахборот воситалари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини жалб этган ҳолда жамиятда ҳуқуқий тарғиботни ташкил этади.

Меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни ижрочиларга етказиш ҳамда уларнинг моҳияти ва аҳамиятини аҳоли ўртасида тушунириш бўйича намунавий тадбирлар режасини тасдиқлайди.

Адлия вазирлиги ва унинг ҳудудий органлари тегишлича Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорни Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар Кенгашиларига ҳуқуқий тарғибот ва маърифатнинг ҳолати ҳақида ҳар йили

ахборот тақдим этади.

Қонуннинг учинчи бобида "ҳуқуқий ахборотни тарқатиш ва ундан фойдаланишни таъминлаш тартиби" белгиланган. Унга мувофиқ, меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг матнларини юбориш, расмий эълон қилиш, норасмий эълон қилиш, ҳуқуқий тарғиботни амалга ошириш, жисмоний ва юридик шахсларга уларнинг сўровларига кўра ҳуқуқий ахборотни тақдим этиш ҳуқуқий ахборотни тарқатиш усуллари ҳисобланади.

Жисмоний ва юридик шахслар ўз фаолиятига тааллуқли ҳуқуқий ахборот тўғрисида сўров билан мурожаат қилганда, у келиб тушган кундан эътиборан ўн беш кундан кўп бўлмаган муддатда қўриб чиқиши лозим.

Қонуннинг "Яқунловчи қоидалар" деб номланган 4-боби, 21-моддасида жисмоний ва юридик шахсларнинг сўровига кўра давлат органлари ва ташкилотлар ўз фаолиятига тааллуқли меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ҳақидаги қоида мустаҳкамланган. Давлат идоралари ва ташкилотлар тайёрлаган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қўлланилиш тартиби тўғрисидаги тушуниришлар ушбу орган ва ташкилотларнинг тарқатиш ва ҳудудий бўлиналари учун мажбурий кучга эга.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми зарурат бўлганда қонун ҳужжатларининг қўлланилиш масалалари бўйича тушуниришлар беради. Қонун ҳужжатларининг қўлланилиш масалалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми, шунингдек давлат идоралари ва ташкилотларнинг тушуниришлари оммавий ахборот воситаларида, шу жумладан тегишли орган ва ташкилотларнинг расмий веб-сайтларида эълон қилинади.

Нодавлат ноҳайрат ташкилотлари, илмий-тадқиқот ташкилотлари ўз ваколатлари доирасида меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қўлланилиш тартиби бўйича тавсия хусусиятига эга бўлган тушуниришлар тайёрлаши ва тарқатиши мумкин.

Мухтасар айтганда, Ўзбекистон Республикасининг "Ҳуқуқий ахборотни тарқатиш ва ундан фойдаланишни таъминлаш тўғрисида"ги қонунини нафақат фуқароларни давлат органлари ва ташкилотлар томонидан тайёрланган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг мазмун-моҳияти билан таништириш, балки жамиятда ҳуқуқий онг ва маданиятни янада юксалтиришга, қонун устуворлиги таъминлашига хизмат қилади.

Абдуманноб РАХИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Конституциявий
судининг катта эксперти,
юридик фанлари номзоди

Миллий гуруҳ

Испаниянинг Ллорет-де-Мар шаҳрида 17-23 сентябрь кунлари бўлиб ўтган "Sea Sun Festival" ("Денгиз, кўёш, фестивал") номи халқаро фестиваль-танловда ўзбекистонлик ёш музикачи Гулшода Ҳалимжоновна фортепиано бўйича 1-ўринни қўлга киритди.

САНЪАТГА ОШНО ҚИЗ

Мамлакатимизда музика санъатининг барча тур ва йўналишларини раванқ топтириш, уларни янги аъёнлар билан янада бойитиш, халқимиз, айниқса ёш авлоднинг маънавияти, музика, бадий-эстетик дидини юксалтириш масалаларига доимий эътибор қаратилмоқда. Бу санъат-ҳаракатлар ўғил-қизларнинг ҳар жиҳатдан билимли, юксак ижодий салоҳиятли, теран маънавиятли инсон бўлиб камолга етишида муҳим омил бўлмоқда.

Испанияда бўлиб ўтган ёш ижодкор болалар иштирокидаги санъат байрами бир неча босқичда ўтказилиб, унда қатнашчилар хореография, ракс санъати, чолғу ижрочилиги, хонандалик, тасвирий ва амалий санъат, видео ва фотоижодиёт, модалар театри каби йўналишлар бўйича ўз маҳоратини намойиш этди.

Фестиваль-танловда АҚШ, Болгария, Озарбайжон, Россия, Грузия, Словакия, Литва, Қозғистон каби дунёнинг 12 давлатдан кўлаб иштирокчи ўқувчилар иштирок этди.

Мазкур ижодий беллашувда Гулшода Ҳалимжоновнанинг истеъдодига нафақат ҳайрат аъзолари, балки иштирокчи давлат қатнашчилари ва уларнинг устозлари ҳам тон бергани юртимиз истеъдодларга нечоғли бой эканини яна бир қарра намойиш этди — ҳали натижалар эълон қилинмай туриб, Гулшодага фестиваль-танлов ғолиби сифатида қарай бошладилар.

— Гулшодани ота-онаси мактабимизга олиб келганида тўхқиз ёшда эди, — дейди Наманган шаҳридаги 11-болалар музика ва санъат мактабининг фортепиано йўналиши бўйича ўқитувчиси Светлана Гаспарян. — У ўз устида тинимсиз ишлайдиган ўқувчилардан. Ёш бўлса-да, меҳнатқашлиги, тиришқоқлиги сабаб қатор республика ва халқаро миқёсдаги танловларда юқори ўринларни эгаллаб келмоқда. Фортепиано — мураккаб чолғу асосби, шу боис уни ўрганиш, кўнгилдаги кечинмаларни бармоқларга жо қилган ҳолда тингловчига етказиб беришни ҳамма ҳам уқдалай олмайди. Шогирдим бу вазифани аъло даражада бажара олди. Гулшоданинг ўз устида тинмай меҳнат қилиши билан унинг истеъдоди бўй кўрсатди. Бу ютуқ унинг музика

оламида ижрочилик сир-асрорларини янада пухта ўрганишида муҳим асос бўлади.

Бугунги кунда Наманган шаҳридаги 11-болалар музика ва санъат мактабида Гулшода каби кўлаб истеъдодли ўғил-қизлар таҳсил олмоқда. Мактаб ўқувчиларидан Ширин Набиева, Ахромжон Раҳмонов синглари кўлаб ёшлар турли фестивал ва кўрик-танловларда юқори натижаларга эришган.

— Президентимиз Шавкат Мирзиёев шу йил 3 август кун ижодкор зиёлилар вакиллари билан учрашувдаги маърузасида маданият соҳасида жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш, ёшларимизни ҳақиқий санъатни англашга ўргатиш, уларнинг эстетик олами соғлом асосда шакллантириш бўйича олдимизда жуда муҳим вазифалар турганини алоҳида таъкидлади, — дейди мактаб директори Абдурашид Ёқуббоев. — Бу музика ва санъат мактаблари фаолиятини янада такомиллаштириш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, ёшларнинг санъатга бўлган меҳрини қучайтиришда педагог-кадрларнинг билим ва тажрибасини ошириш имконини беради.

Санъат ижодкорнинг қобилияти, меҳнати асосида ривожланади. Яхши музика эса боланинг бадий-эстетик дидини шакллантириб, унинг ахлоқий тафаккурини эзгулик билан бойитади. Мамлакатимизда санъат ва миллий маданиятимизга берилаётган улкан эътибор замирида ўғил-қизларимизнинг истеъдодини камол топтириш билан бирга, уларнинг теран фикрли, дунёқараши кенг, маънавияти юксак шахс бўлиб улгайишига кўмаклашиш мақсади муҳассамдир.

— Ушбу ижодий беллашувда ғолиб бўлган

Надир кувончим кексиз, — дейди Гулшода Ҳалимжоновна. — Айниқса, миллий ва жаҳон мумтоз музикаларидан композициялар ижро этганим барчанинг олқишига сазовор бўлди. Мен каби ёшларнинг турли соҳаларда жиддий шуғулланиши, истеъдодини намоён этиши учун барча шароит ва имкониятларни яратиб бераётган юрт фарзанди эканимдан фахрланаман.

Исломжон ҚҲҚОРОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Нашр

МУСТАҚИЛЛИК — БУЮК ВА БЕБАҲО НЕЪМАТ

"Демократлаштириш ва инсон ҳуқуқлари" журналининг учинчи сони нашрдан чиқди.

Журналнинг "Мустақиллик — буюк ва бебаҳо неъмат" мақоласида мамлакатимизда Президентимиз Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида амалга оширилаётган янгиланиш ва ўзгаришлар, қабул қилинаётган муҳим қонун ҳужжатлари, фармон ва қарорлар мазмун-моҳияти ҳақида сўз боради.

"Ҳаракатлар стратегияси ва демократик ҳуқуқий жамият" мавзусидаги мақолада ушбу муҳим дастурий ҳужжатнинг мазмун-моҳияти ва аҳамияти билан боғлиқ фикр-мулоҳазалар ўз ифодасини топган. "Эркин иқтисодий фаолият бозор муносабатлари шароитида етакчи мавқега эга бўлиб, демократик ҳуқуқий жамият асослари бевосита ушбу омил билан боғлиқ. Хусусан мулк аҳолининг ижодий меҳнатини рағбатлантириб, иш самарадорлигини таъминлайди", дейилади мақолада.

Юристарлар малакасини ошириш маркази

кафедра мудири, юридик фанлар доктори, профессор Музаффар Мамашиддиновнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 25 йиллиги олдидан эълон қилинган "Конституция — мамлакатимизда амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ ислохотларининг муҳим кафолати" мақоласида инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлашда, жамиятда қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда, қонун ҳужжатларини амалиётда қўллаш самарадорлигини ошириш ва такомиллаштириш, одил судловнинг самарадорлигини оширишда суд ҳокимиятининг ўрни ҳақида сўз боради.

"Жамият ва ҳуқуқ" руҳидан ўрин олган Ҳарбий-техника институти "Махсус фанлар" кафедраси ўқитувчиси Тўлқин Тўхтасиновнинг "Оилада ота-она ҳамда болаларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари" мақоласида ота-она ва фарзандлар ўртасидаги муносабатлар, баркамол авлодни тарбиялашда муҳим бўлган омилар, миллий қадриятларни тиклаш, миллий маънавиятни юксалтириш, айниқса, шарқона одоб-ахлоқ аъёнларига эътиборни қучайтириш масалаларига тўхталиб ўтилган.

Журналнинг ушбу сонидан ўрин олган "Президент Шавкат Мирзиёев БМТ Бош котиби билан учрашди", "Президент Шавкат Мирзиёев БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича олий комиссари Зайд Раад Ал-Хусайн билан учрашди" каби туркум мақолаларда олий мақомдаги меҳмонларнинг мамлакатимизга таърифига доир маълумотлар тақдим этилган.

Ушбу сондаги бугуннинг долзарб мавзуларига бағишланган бошқа мақолалар ҳам ўқувчини бефарқ қолдирмайди.

Н. НИШОНБЕКОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

МММда

ФУҚАРО МУҲОФАЗАСИ СОҲАСИ ТУБДАН ҚАЙТА КЎРИБ ЧИҚИЛМОҚДА

"Ўз вақтида огоҳлантириш, қутқариш ва ёрдам бериш". Фавқулодда вазиятлар вазирлиги мамлакатимизда табиий ва техноген хусусиятга фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва оқибатларини бартараф этиш, фавқулодда вазиятлар юзага келиши хавфи ва омилларини бартараф этиш борасидаги ишларни бугун шундай ишор асосида ташкил қилмоқда.

Бу Президентимизнинг 2017 йил 1 июндаги "Фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш тизими самарадорлигини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони ижросини таъминлаш борасида вазирлик тизимида олиб борилаётган ишларга бағишланган Миллий матбуот марказида ўтказган матбуот анжуманида алоҳида таъкидланди.

Тадбирда Ўзбекистон фавқулодда вазиятлар вазирининг биринчи ўринбосари К.Орипов мамлакатимизда аҳоли ва ҳудудларни табиий ҳамда техноген хусусиятга фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш борасида бугун давлатимиз раҳбари фармони асосида кенг кўламли ва салмоқли ишлар амалга оширилаётганини таъкидлади.

Бу жараёнда нафақат профессионал қутқарувчилар, балки ўлғайиб келаётган ёш авлоднинг фавқулодда вазиятларга тайёрлаш, ёш қутқарувчиларни тарбиялаш, келажикда уларни қутқарувчиликдек шарафли касбга сафарбар этишга бош масалалардан бири сифатида эътибор қаратилмоқда. Бироқ шиддатли давр, ҳозирги юксак даражада тараққий

этаётган технологиялар, дунё табиатида фавқулодда вазиятлар гидрометеорологик ва геологик жараёнлар мамлакатимизда фуқаро муҳофазаси соҳасини тубдан қайта кўриб чиқиши тақозо этаяпти.

— Жаҳондаги ривожланган давлатлар тажрибасидан маълумки, юзага келиши мумкин бўлган фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларнинг оқибатларини юқори даражада қамайтириш орқали иқтисодий барқарорликка, жадал суръатларда ривожланишга эришиш мумкин, — деди вазирининг қутқарув кучлари бошқармаси бўлим бошлиғи Жўрабек Қосимов. — Фавқулодда вазиятларда комплекс ҳаракат қилиш тезкорлигини ошириш ва уларнинг зарарини қамайтириш, гидрометеорологик ва сейсмик кузатувлар бўйича ишларни тизимлаштириш, маҳаллий корхоналар негизда асосий турдаги авария-қутқарув техникаси, мулк ва ускуналар ишдаб чиқаришни маҳаллийлаштириш каби қатор масалалар олдимизда турган устувор вазифадир.

Фавқулодда вазиятларнинг олдини олишда нафақат мустаҳкам моддий-техник базага, балки малакали кадрлар салоҳиятига ҳам юқори эътиёж сезилади. Айни пайтда Андижон транспорт ва қурилиш, Самарқанд ахборот технологиялари, Олмасор политехника ҳамда Чингелда маъий хизмат касб-ҳунар коллежларида қутқарувчилик касби бўйича "қутқарувчи-ҳайдовчи", "қутқарувчи-ғаввос", "йўриқчи-дезинфектор", "дозиметрич", "газда қутқарувчи" каби йўналишларда мутахассислар тайёрланади. Таълим узлуксизлигини таъминлаш мақсадида, Ислам Каримов номидаги Тошкент давлат техника университети, Тошкент ирригация ва қишлоқ ҳўжалигини механизациялаш муҳандислари институти, Тошкент кимё-технология институти, Наманган давлат техника университети, Андижон машина қурилиш институти каби бир қатор олий таълим муассасаларида олий маълумотли мутахассислар тайёрланмоқда.

Тадбирда фавқулодда вазиятларни мониторинг қилиш ва прогнозлаш борасида амалга оширилаётган ишлар хусусида ҳам батафсил маълумот берилди. Журналистларнинг қизиқтирган саволларига жавоб қайтарилди.

Нигора НИШОНБЕКОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

Бизнинг шарх

ТАКРОРИЙ ЕР СИЛКИНИШЛАРИ

МЕКСИКАДА БИР ОЙДА ИККИ БОР ЮЗ БЕРГАН ЗИЛЗИЛА КАТТА ТАЛАФОТЛАРГА САБАБ БЎЛДИ.
ОЛИМЛАР БУ ҲАҚДА ТУРЛИЧА ФИКР БИЛДИРМОҚДА.

Зилзила — табиий (баъзан сунъий) равишда юзага келадиган ер ости силкиниши. Ер қобиқдаги ўзгаришлар маҳсулидир (масалан, литосфера плиталари ҳаракати, вулқон отилиши ва портлашлар). Ер вақти-вақти билан йиғилиб қолган энергияни зилзила воситасида ташқарига чиқариб тургани боис сейсмологлар ҳазил аралаш уни “ернинг нафас олиши” деб атайдилар. Бундай табиат ҳодисаси баъзан катта талафотларга ҳам сабаб бўлади. Етказилмайдиган зарар қўлади бўйича улар фақат тўфонлардан кейинги ўринда туради.

Шу йилнинг 19 сентябрь куни Мексиканинг Пуэбла-де-Сарагоса шаҳридан 50 километр узоқликда 7,1 магнитудали зилзила юз берди. Зилзила ўчоғи 60 километр ер остида экани аниқланди. Ер силкиниши зилзила ўчоғидан 121 километр узоқликда жойлашган пойтахт Мехико шаҳрига ҳам ўз таъсирини ўтказган. Мамлакатда зилзила оқибатида 300 нафардан зиёд одам ҳалок бўлди, Мехико шаҳридаги қарийб 40 турак-жой бинолари вайронга айланди. Пойтахтда 4,6 миллион киши электр таъминоти ҳамда мобил алоқа тизимидан ўзилиб қолди. Мамлакатда фавқулодда ҳолат жорий этилди. Мехикода халқаро аэропорт вақтинча ёпилди. Пойтахтга зилзила оқибатларини бартараф этиш учун 3 минг ҳарбий жалб этилди. Қизил, ўшбу саноат ролпа-росса 32 йил аввал, яъни 1985 йилнинг 19 сентябрида ҳам мамлакатда дахшатли ер силкиниши юз берган, унинг оқибатида 10 мингдан зиёд одам қурбон бўлган эди.

Шу ўринда ҳақиқат савол туғилади: Мексикада рўй берган зилзиланинг асл сабаби нимада? Нера у бу қадар катта талафотларга сабаб бўлди?

Аввало, зилзиланинг қандай содир бўлиши, унинг келиб чиқиш сабаблари ҳусусида қисқача тўхталиш жоиз. Олимлар зилзилани тектоник, вулқонли, кўчкили, техноген каби турларга ажратади. Ўчоғи у қадар чуқур бўлмаган, 7 магнитудали ер силкинишлари ҳам ўта хавфли саналади. Бундай зилзила цунамини келтириб чиқариш эҳтимоли бор. Сайёрамизнинг бир томонида юзага келган зилзила ернинг бошқа тарафига кўчиб ўтиши ҳам мумкин. Ер юзидан қўйд этилган зилзиланинг аксарияти тектоник плиталарнинг силжиши оқибатида юзага келган. Ер силкинишларининг 95 фоизини ана шундай зилзилалар ташкил этади. Уларнинг кучи баъзан 9 магнитудадан ошади. Бунда ер ости плиталари бир-бирига урилиб кетади ёки улардан бири иккинчисининг остига тушиб қолади. Бундай қўзғалиш у қадар катта бўлмай, бор-йўғи бир неча санти-

метрни ташкил этади. Бироқ шунинг ўзи ҳам ер остида катта энергия ажралиб чиқиши учун етарли. Натижада, ер устки қатламида йирик ёриқлар пайдо бўлади. Бу, ўз навбатида, кўплаб вайроналарни келтириб чиқаради.

Мексика учта фаол литосфера плитаси устида жойлашган. Шулардан Тинч океани плитаси Шимолий Америка плитаси томон ҳаракатланади. Уларнинг бир-бири билан тўқнашиши натижасида тектоник жараёнлар юз беради. Бу ҳолатда зилзила нафақат Мексика, балки АҚШ ҳамда Канада ҳудудига ҳам сезилади. Бироқ бу Мексикадаги сингори ўзини тўлиқ намоян этмайди. Қолаверса, ўшбу мамлакат ҳудудий жиҳатдан Шимолий Америка плитасининг асосий қисмида жойлашган. Бу плита Кокос литосфера плитаси томон ҳаракатланади. Оқибатда океан остида чўкма ҳосил бўлади. Бунинг натижасида Мексика соҳиллари атрофида чуқур Морказий Америка ботиғи вужудга келган. Плиталар тўқнашуви ер силкинишларига, вулқонларнинг отилишига сабаб бўлади.

Шу йилнинг сентябрь ойида Мексикада икки бор ер силкиниши юз берди. Биринчиси 7 сентябрь куни қайд этилиб, ўшанда зилзила кучи 8,2 магнитудани ташкил этди.

Зилзила ўчоғи Трес-Пикос аҳоли пунктидан 119 километр жануби-ғарб томонда, 33 километр чуқурликда жойлашгани маълум қилинганди. Шундан сўнг 5,7 магнитудали афтершок (асосий зилзиладан сўнг юзага келадиган нисбатан кучсизроқ ер силкиниши) ҳам қайд этилди. Мазкур зилзила мамлакатда сўнгги юз йил ичида кузатилган энг хавфли ер силкиниши бўлгани айtilди.

Табиий офат икки юздан зиёд инсоннинг ҳаётига зомин бўлди. Мамлакатда уч кунлик мотам эълон қилинди.

Зилзила содир бўлиш ҳолати бир неча босқичдан иборат. Асосий зилзила олдиндан ундан огоҳ этувчи кичик силкинишлар — форшок, ундан кейин юз берадигани эса афтершок дейилади. Улар асосий зилзилага нисбатан 1-2 баравар кучсиз бўлади. Зилзилалар такрорланиб туриши боис, қайси силкинишдан кўпроқ хавф кутиш, қайси бири юқори магнитудали бўлишини олдиндан тахмин қилиш жуда мушкул. Шу боис одатий кучсиз ер силкинишига кўникиб қолган аҳоли тўсатдан юз берадиган кучли зилзилага тайёр бўлмаслиги, олдиндан эҳтиёт чораларини кўрмаслиги мумкин. Олимлар 19 сентябрдаги зилзила 7 сентябрда юз берган ундан кучлироқ зилзиладан кейинги афтершок бўлганини таъкидламоқда.

— Эҳтимол, бу энг кучли афтершоклардан бири бўлди, — дейди “Южно-Сахалинск” сейсмостанцияси (Россия) ходими Елена Семеня. — Балки шундай кучдаги ёки бироз кучсизроқ такрорий зилзилалар ана кузатилиши мумкин. Одатда, кучли силкинишлар асосий зилзиладан бир ойча ўтиб рўй беради. Кучсизроқ афтер-

шоклар бир йил ва ундан ҳам кўпроқ вақт давом этади. Бу нисбатан фаол афтершок саналади. Мексика кўплаб ёриқларга эга сейсмик фаол минтақада жойлашган. Тинч океанининг соҳиллари бўйлаб кўплаб вулқонлар мавжуд. Улар Тинч океани вулқонлар халқасини ташкил қилади. Ва бу ерда доимий равишда Мексикадагидек тектоник жараёнлар юз беради. Улар кўп содир бўлмайди, бироқ ҳозирдаги каби вайронкор бўлиши билан ажралиб туради.

Олимлар Мексикада содир бўлган зилзила билан яқинда АҚШда юз берган “Ирма” довули бир-бирига алоқадор бўлиши мумкин, деган фикрни ҳам илгари суряпти. Россия давлат гидрометеорология университетининг Башоратлар ва зилзилалар лабораториясининг раҳбари, геофизик олим Виктор Боковнинг фикрига кўра, Мексикада қайд этилган ер силкиниши билан АҚШда кузатилган нўртана ўртасида ўзаро боғлиқлик бор. Унинг фикрича, мазкур табиий офатлар атмосферага қўшимча босимнинг ошиши оқибатида юзага келимоқда.

Ўрни келганда айтиш жоиз, “Ирма” Атлантика океанидаги сўнгги ўн йилликдаги энг хавфли довул, деб аталди. У, ҳатто, шу йилнинг август ойида мамлакатнинг Техас штатида катта талафотларга сабаб бўлган “Харви” довулидан ҳам дахшатлироқ. Хабарингиз бор, сентябрь ойида АҚШнинг Флорида штатида “Ирма” довулининг ёпирилиши оқибатида 20 дан зиёд одам ҳалок бўлганди. Сўнгги ҳисоб-китобларга қараганда, табиий офат АҚШ ва қўшни мамлакатлар иқтисодиётига умумий миқдорда 20-65 миллиард доллар зарар етказди.

Мексикадаги бу табиий офат жаҳон ҳамжамияти, ҳусусан, Ўзбекистонни ҳам бефарқ қолдирмади. Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев Мексика раҳбарига ҳамдардлик мактуби йўлади.

“Мексикадаги талафотли зилзила оқибатида кўплаб инсонларнинг ҳалок бўлганини ҳақиқатан ҳам бизни чуқур қўйғуга солди”, — дейилди Шавкат Мирзиёевнинг Мексика Қўшма Штатлари Президенти Энрике Пеня Нетога йўллаган мактубида.

Давлат раҳбари бутун Мексика халқига, шунингдек, нобуд бўлганларнинг оила аъзолари ва яқинларига ҳамда жароҳатланганларга соғимий ҳамдардлик ва далда сўзларини етказишни сўради.

МОТОЦИКЛ ВОДОРОД ВОСИТАСИДА ҲАРАКАТЛанади

Франциянинг “Pragma Industries” компанияси “Alpha 2.0” номли электр мотоциклини ишлаб чиқарди. Транспорт водородли ҳужайралар воситасида ҳаракатланади, дейилади ecotechnica.com.ua сайтида.

Икки литр зичланган водород билан мотоцикл 100 километр масофани босиб ўтиши мумкин. Янги транспортнинг максимал тезлиги соатига 25 километри ташкил қилади.

Қувватланиш учун атиги икки дақиқа кифоя. Энергияни қайта тиклашда сув қувури ва электр тармоғига уланिलाди. Ишлаб чиқарувчилар электр энергиясидан оқилона фойдаланишдан манфаддор сармоядорларни топишга уринмоқда. Муваффақиятли битим имзоланган тақдирда, “Alpha 2.0” электробайкини оммавий ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Унинг нархи ҳозирча номаълум.

ЖАРРОҲЛИК ЕЛИМИ. ҲОЗИРЧА ҲАЙВОНЛАРДА СИНАЛДИ

Австралия ва АҚШ олимлари бадандаги қирқилган жойларни ёпиштириш, ёнка ёки артерияларнинг энг юмшоқ ва нафис тўқималарини ўзаро бириктиришга қодир биологик “супер елим” яратди. Бу ҳақда ria.ru хабар тарқатган.

— Мазкур елимдан жонг майдонидан ёки турли фалокатлардан сўнг жароҳатланган инсонларнинг ярасини даволаш ҳамда шифохоналарда мураккаб жарроҳлик операцияларини ўтказиш пайтида фойдаланиш мумкин, — дейди Сидней университети вакили Энтони Вайсс. — Биз бу елим ёрдамида жуда кўп муаммоларга ечим топдик. Одам билан боғлиқ тажрибаларга киришишга тайёрийми ва у яқин орада инсонлар ҳоётини сақлаб қолишда асқатишига ишонамиз.

Тадқиқотчилар мазкур елимни сичқон ва чўчкаларнинг шикастланган артерия ва ўпкасини ёпиштиришда синиб қўрди. Икки ҳолатда ҳам елим тўлиқ сўрилгач, яра буткул битиб кетди ва операция қилинган барча жонивор омон қолди.

Биологлар яқин орада шундай тажрибаларни одамларда ўтказишга ҳамда елимни клиник амалиётда қўллаш учун рухсат берилишига умид қилмоқда.

ҚАДИМИЙ ҚОЯТОШ РАСМЛАРИ

Норвегиянинг шимолий қисмида 10-11 минг ёшли қоятош расми топилди, деб ёзади РТА-ТАСС.

Тўрт метрлик қоятошга ўйиб ишланган расмга геолог Ингвар Линдаль шу йилнинг ёзида Балланген коммунасидаги Эфьорд бўғози ҳудудига айланиб юрган пайтда дуч келганди. Эсплати ўтиш жоиз, Линдаль нафақага қишдан олдин Норвегия Геология хизмати ходими сифатида фаолият кўрсатган.

Археологларнинг айтишича, расм жуда қадимий бўлса-да, яхши соқланган. Қоятош расми денгиз сатҳидан 70 метр баландда жойлашган бўлиб, унда қайиқ акс этган. Олимлар бу ерда ана шунга ўхшаш петроглифлар ана бўлиши мумкинлигини тахмин қилмоқда.

РОБОТ ТИШ ҚЎЙДИ

Хитойлик иштироқчилар яратган робот-“стоматолог” мустақил равишда илк операцияни ўтказиб, беморга янги тишлар қўйди. Бу ҳақда ria.ru хабар тарқатган.

Роботнинг ўзи ва у учун дастурий таъминот яратиш устида беш йил ишлаган олиб борилди. Чунки барча эҳтимолли хатolikларни ҳисобга олиш, беморнинг ҳаёти ва соғлиғини хавф остига қўймаслик зарур эди. Робот ўзига қўйилган вазифани муваффақиятли удалаб, янги имплантларни атиги 0,2 миллиметрга оғишган ҳолда ўрнатди, профессионал ҳамкасбларига нисбатан яхшироқ натижага эришди. Роботнинг ишлаш жараёнини малякали жарроҳлар ва бошқа тиббиёт ходимлари кузатиб борди. Бироқ роботта уларнинг ёрдами керак бўлмади. Атиги бир соат ичида Сиань шаҳрида яшовчи фуқаро робот ўрнатган янги тишлар сохибига айланди.

Хитойда мутахассислар етишмаслиги сабабли стоматологлар хизматида катта эҳтиёж мавжуд. Ҳозирда тишлар 3D-принтерда босилётганига қарамай, шифокор ҳузурига кириш учун узоқ муддат навбат кутишга тўғри келмоқда. Роботлар шифокор танқислиги муаммоларига қисман ечим топиши мумкин.

Саҳифани “Milliy tikanish” муҳбири Шахзод ҒАФҒОРОВ тайёрлади.

Рангин дунё

САНЪАТ ВА МАДАНИЯТ КОШОНАСИ

Буэнос-Айрес шаҳрининг “9 июль” шоҳқўчасида жойлашган “Колон” театри нафақат Аргентина, балки Латин Америкасидаги энг йирик опера ва балет театрларидан саналади. Театр испаниялик денгизчи ва сайёх Христобор Колумб хотирасига ана шундай номланган. Ўз вақтида ушбу театр саҳнасида Энрике Карузо, Дель Монакко, Тито Гобби, Рената Тебальди, Федор Шаляпин, Жоан Сазерленд, Лучано Паваротти, Мария Каллас каби XX асрнинг номдор опера хонандалари ҳамда Тосканини, Клайбер, Клемперер сингари машҳур дирижёрлар ҳам ўз санъат ва маҳоратларини намойиш этган.

Ушбу театр биносининг бунёд этилиш тарихи ўзига хос. XIX асрнинг 50-йилларида Аргентинада опера санъати юксак даражада тараққий эта бошлади. 1854 йилда биргина Буэнос-Айреснинг турли саҳналарида 53 опера намуналари намойиш этилади. Бу эса янги театр биносини қуришни тақозо этди. 1856 йилда театр биносини қуришга киришилди ва у 1857 йилнинг 27 апрелида қуриб битказилди. Театрнинг очилиш маросимида Жузеппе Вердининг “Травиата” операси намойиш этилди.

Янги театр зали қарийб 2 минг 500 томошабинни сиғдира олган. Бироқ орадан 30 йил ўтиб, янада замонавий ва қулай иншоот қуришга эҳтиёж туғилади. Театр биноси Аргентина миллий банкига сотиб юборилади. Ундан тушган маблағ эса театрнинг янги биносини қуришга сарфланади. 1889 йилда меъморлар Франческо Тамбурини ҳамда Витторियो Меано бошчилигида “Колон” театрининг янги биносини қуришга киришилади. Бироқ қурилиш ишлари турли сабаблар туфайли узоқ муддатга орта қурилади. Бу орада лойиҳа муаллифлари вафот этади. 1908 йилга келиб иншоот меъмор Жоль (Хулио) Дормаль томонидан қуриб битказилди. Театрнинг мазкур биноси ўша йилнинг 25 май санасида — мамлакатнинг миллий

байрами — Май инқилоби куни итальян бастакори Жузеппе Вердининг “Аида” деб номланган операсининг намойиши билан очилади. Ушбу театр аввалги каби 2 минг 500 ўриндикка эга бўлса-да, зарурат туғилганида концертни туриб томоша қилиш учун қўшимча жой (500 дан 1000 гача) ажратилган.

1925 йилда театрда доимий балет труппаси тuzилди ва унга Георгий Якшт бошчилик қилди. Ўша йилнинг 24 октябрида дебют сифатида бастакор Кайетано Троянининг “Болалар саҳнаси” асари намойиш этилди.

Таъмирлаш ишлари туфайли театр биноси 2006 йилда вақтинчалик ёпиб қўйилади. Уни 2008 йилнинг 25 май куни, яъни иншоот қурилганига 100 йил тўлиши

Хиёбон

АСЛ САНЪАТ ИНСОНЛАРНИ ЮКСАК ИДЕАЛЛАРГА УНДАЙДИ

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ АРТИСТИ БАХТИЁР ИХТИЁРОВ БИЛАН СУҲБАТ

Ўзбек киносида шундай дурдона фильмлар борки, даврлар ўтиши, авлодлар алмашиви, қарашлар эрилиши уларга таъсир ўтказмайдими. Қайта-қайта томоша қилиб ҳам эрикмайсиз. Ҳар гал уларнинг янги-янги қирраларини кашф қиласиз.

йўл-йўриқ кўрсатишга тайёрмиз. Айниқса, давлатимиз раҳбари Ўзбек киносининг бугунги аҳоли ҳақида гапириб, бундан бир неча йиллар олдин яратилган дурдона фильмлар қаторида қамини иштирок этган “Ёр-ёр” фильмининг ҳам тилга олгани қалбимда ўзгача ҳис-ҳаяжон уйғотди. Нафақада бўлсам-да, ҳали театр ва кино соҳасида қиладиган ишларим борлигини ҳис қилдим.

— Бахтиёр ака, бир суҳбатингизда “12 ёшимдан бери саҳнадаман”, деган экансиз...

— Ҳа, болалигим театрда ўтган. Дадам Аҳмадхон Ихтиёров Садриддин Айний номидаги Бухоро театрининг бош дирижёри, мусикий раҳбари бўлиб ишлаган. Айни ижоди гуллаб-яшнаган пайтда туғилганман. Ишимини ҳам доимо бахтли инсон ва санъаткор бўлсин, деган ниятда қўйишган. Шу боис, мактабда ўқиб юрган пайтларимдаёқ кичик пьесаларни саҳналаштирдим.

Бобом ҳам билимдон, китобга меҳр қўйган одам эди. Бизга эртақлар, масал ва ғазалларни ўқиб, маъзани чакки берарди. Яъни, адабиёт ва санъатга меҳр кучли бўлишида оиламиздаги муҳит сабаб бўлган. Дадам билан тез-тез театрда бориб, саҳнанинг сирли оламига маҳлиё бўлиб қолганман. Олдинги оммавий саҳналарда кичик роллар ижро эта бошладим. Бизни театрда “артист болалари”, деб аташарди. Бу мактабдаги ажойиб актёрлар, улар яратган образларни яхши кўрдим. Ҳар бир саҳна асарини ёддан билардим. Шу боис болалигимдан оқиб келажакда қайси касб эгаси бўлишни, донгала айтганда, тақдиримни танлаб бўлгандим. Театрдан бошқа даргоҳда менга, қалбимда эса бошқа соҳага жой йўқ эди.

Кейинчалик Бухоро театрида актёр бўлиб ишлаб бошладим. Доим менга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистнинг ўғли сифатида ҳавас билан қарашарди. Ҳақиқати биринчи ўстозим — дадамга муносиб ўғил ва шогирд бўлишга интиланман. Шу боис мактабни тугатиб, ҳеч иккиланмай театр ва рассомчилик институтига ҳужжат топширдим. Талаба бўлдим. Ўқишга бор меҳрим ва қалб кўримни бағишладим. Дарслар шу қадар тез тугаб қолардики, билим олишга тўймай қолардим. 1963 йилда олий ўқув юртининг мусикали актёр, 1970 йилда

шижоати билан яшаётган пайтларим эди. Олий ўқув юртини энди тамомлаган бўлсам-да, театрда 100 дан ортиқ ролларни ижро этганман. Кинодаги бир неча ролларим ҳам тилга тушган эди.

Ҳозир кинода кўрингандан кўпи йўқ, у пайтларда кинода роль ижро этиш ноёб воқеа эди. Киностудияда бўлаётган жараёнлар халқ муҳокамасида бўларди. Одамлар кино санъатига жуда қизиқарди.

Эсимда, Мўқимий театри билан Москвага гастролга борганмиз. Саккизта спектакль намойиш қилинди, еттидасида саҳнага чиқдим. 4 минг кишилик катта зал. Аншлаб. Концерт қўя бошладик. Мендан олдин ўстоз санъаткор Ботир Зокиров қўшиқ кўйлади. Томошабинлар унинг қўшигини яна такрор айтишини талаб қилиб, қарсак чала бошладик. Менинг навбатим келганда ҳам худди шундай ҳолат бўлди. Ўша концертда мен ва Ботир Зокиров бир ижронини икки марта такрорлаганмиз.

Концерт дастури тугагач, буюк давлат арбоби ва атоқли адиб, ўша вақтда республикаимизнинг биринчи раҳбари Шароф Рашидов ёнимизга келиб, “Баракалла, болаларим, бўш келмадинглар, Ўзбекистон номини кўкка кўтардинглар”, дея бизни бағрига босди. Ташкентга қайтганимиздан кейин Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист унвони билан тақдирланганимни эшитдим. Ботир Зокиров Ўзбекистон халқ артисти бўлди. Театр ва кинодаги санокли ўстозларим қатори бу юксак унвон билан тақдирланганим, албатта, зиммаларимга масъулиятни оширди. Шароф ота ва халқимиз билдирган ишончга муносиб бўлишга интилдим. Янги-янги ролларни ижро этдим.

— Бундан ярим аср аввал экран юзини кўрган “Ёр-ёр” фильми-да Зулфияни кидирган Бахтиёр Ихтиёровни бугун томошабин кидириб қолмаяптими? Ҳозир нималар билан бандсиз?

— Яқин кўнрагача Мўқимий номидаги драма театрида режиссёр-педагог бўлиб ишладим. Бугун театрларимизда ижод қилиш учун борча шaroит ва имконият мавжуд. Тажрибали, истеъдодли актёр ва актрисаларимиз етарли. Аммо айрим театрларимиз янгиликка интилишдан чўчийди, уларда “ўстоз-шогирд” аъёнлари йўқлиб борапти.

Бугунги ёш санъаткорларга қараб, “эх, сенинг ёшлигинг менда бўлсайди”, дегим келади. Бугунгидек шароит ва имкониятларни биз фақат орзу қилганмиз. Аммо яратилган шунча шарт-шароитга қарамастан, давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, “театрларимиз кўпроқ маиший мавзулардаги енгил-елпи, бачкана асарлар, одамга на маънавий озик, на эстетик завқ берадиган томошаларни намойиш этишга ўрганиб қолган”.

Бу гапларни айтиш ҳам, эшитиш ҳам менга жуда оғир. Лекин аччиқ ҳақиқат шуки, одамлар театрларимиздан буткул ўзгариб, онги тиникиб, қалби тўлиқиб, ҳаётга теранроқ қараб чиқмаяпти. Қўлаётган бўлиши мумкин, йиғлаётган бўлиши мумкин. Лекин маънавий юк билан чиқмаяпти. Томошабинларни театрда қайтариш, ҳақиқий асарларни яратиш ҳақида бугун ўйламасақ, эртага кеч бўлиши аниқ. Президентимиз замонавий қаҳрамон образини яратиш масаласини яна бир бор кун тартибига олиб чиққанининг сабаби шу — санъат омма орақсидан эргашиб кетмаслиги керак, аксинча, халқни буюк максадларга ундаши зарур.

— “Актёр саҳнада ўйнаши эмас, яшаши керак”, деган эдингиз. Сизнингча, саҳнада яшаш формуласи қандай?

— Ўстозим Раззоқ Ҳамроев менга бот-бот ўқитардики, “Сен саҳнада роль ўйнама, саҳнада яшагин”. Бу гаплар бир умрлик ширимга айланган. Ҳар бир ролимни ижро этиш жараёнида қаҳрамоним образида яшардим. Унинг дардини дардимдек,

қувончини қувончимдек кўрдим.

Кинофильмларда ўстозим Сойиб Ҳужаевдан бекиёс сабоқ олдим. Улар менга университет вазифасини ўтаганлар, десам хато бўлмайди. Биз ота-боладек иноқ эдик. Али Ҳамроев режиссёрлигида суратга олинган “Ёр-ёр” фильмига танлов бўлаётгани ҳақида шов-шувлар тарқалган. Талабгор жуда кўп. Ўшана фильмининг бир эпизодини ўстоз Сойиб Ҳужаев билан бирга ижро этдик. Танлов комиссияси раиси Комил Ёрматов бош ролни ижро этишни бизга топширди. Ўша пайтдаги қувонч ва ҳаяжонимни сўз билан таърифлаш қийин. Шу-шу ўстоз билан кўп кино ва спектаклларда ҳамкорликда ишладик.

Ижод илоҳий жараён. Саҳнада яшаш, актёр бўлиш бу хобби эмас, бу — ҳунар, бу — қисмат. Унинг улдасидан чиқиш учун эса фидойилик талаб қилинади. Саҳнага чиққан одам дорға чиққан дорбозга ўхшайди. Сал тойсанг — йиқилсан, эпласанг — олқиш оласан. Саҳнада яшаш формуласи оддий: санъатни севиш керак, юксак дид ва санъат учун курашиш керак.

Театр саҳнасида яратган “Равшан ва Зулхумор”, “Ўғил ўйлантириш”, “Қари қиз”, “Кимга тўй, кимга оза”, “Ажаб савдолар”, “Ўн иккинчи кеча” ва бошқа кўплаб спектаклларда, “Ёр-ёр”, “Ажойиб ҳаёлпараст”, “Абу Райҳон Беруний”, “Сен етим эмассан” каби кўплаб киноларда, ўстозларим айтганидек, саҳнада ўйнамадим, яшадим...

— Актёр сифатида ўз ижодий чегарангизни, ўз позициянгизни яратгансиз. Тажрибали, ўстоз санъаткор сифатида бугунги томошабинга қандай образларни тақдим этган бўлардингиз?

— Албатта, бугун ҳеч иккиланмай, эл-юртимнинг бахтиёр актёриман, дея оламан. 1964 йилда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист унвони билан тақдирланган бўлсам, орадан 25 йил ўтиб Ўзбекистон халқ артисти бўлдим. 1999 йилда давлатимизнинг яна бир юксак мукофоти — “Меҳнат шўхрати” ордени билан тақдирландим. Булар мени янада фаолроқ бўлиш ва ишлашга ундайди. Сўнгги бир-икки ой ичида шу ҳаёл билан яшайман.

Бугунги томошабиннинг диди, дунёқараши, ҳаётга бўлган муносабати бошқача. Уларга замон қаҳрамонларини бор бўй-баста билан кўрсата олишимиз керак. Агар имкони бўлганда томошабинга замонавий оталар ва боболар образини тақдим этган бўлардим. Бугунги мўраккаб ва шиддатли даврда оила боши бўлган оталар зиммасида қандай вазифалар борлиги, ўғил фарзандларни ҳаётга, оила боши бўлишга қандай тайёрлаш лозимлигини ўқирадиган, намунали образларни яратиш бугунги куннинг далалар вазифаси. Қачон театр саҳнасида мана шундай қаҳрамонлар образи яратилса, шунда томошабин ўз ихтиёри билан спектаклга чипта сотиб олади, бошқа театр ижодкорлари ҳам тажриба алмашиш мақсадида шу саҳна асарини келиб кўради. Замонамиз қаҳрамонлари образининг яратилиши мана шундай эзгу аъёнларнинг қаноти узун бўлишига имкон яратоди. Асл санъат инсонларни юксак идеалларга ундайди. Демак, сўзимиз ҳам, амалимиз ҳам шунга монанд бўлиши зарур.

“Milliy tiklanish” мухбири Шохидо ДАМАНОВА суҳбатлашди

ТИББИЙ МАСЛАҲАТ

МЕВАСИ, УРУҒИ, ҲАТТО БАРГИ ҲАМ ФОЙДАЛИ

Беҳи пархез тутувчи инсон учун жуда фойдали. Унинг таркибига ҳолестерин ва ёғ моддаси умуман мавжуд эмас. Витамин, макро ва микроэлементларга бой. Калий натрийга нисбатан ўн баробар кўп, олма ва лимон кислотаси ҳам етарли миқдорда.

Беҳи таркибидagi антиоксидант моддалар саратон хасталигига чалинишининг олдини олади. У тушқунликка қарши ва табиий тинчлантирувчи восита ҳам саналади. Вирусларни тез енгувчи хусусиятларга эга бўлиб, гриппда самарали натижа беради. Япон олимларининг таъкидлашича, беҳини меъда яраси касаллигини даволашда ҳам қўллаш мумкин. Уни кўп истеъмол қилган инсонда кўз ва жигар хасталикларига чалиниш ҳолати деярли кузатилмайдими.

Беҳини кўпчилик олма ва нокнинг “яқин қариндоши” деб ҳисоблайди. Лекин беҳи уларга нисбатан қаттиқ ва тахирроқ. Шу боис уни ҳазм қилиш нисбатан қийин кечади.

Қадимдан ичак фаолиятини яхшилаш ва даволаш мақсадида беҳи мураббоси ва давлмасидан фойдаланилган. У тахикардия (юракнинг тез уриши), ич бузилиши ва гепатитга қарши яхши самара беради, камқонликда истеъмол қилинади. Дамлама тайёрлаш учун ўн грамм қўритилган мева 100 миллилитр қайноқ сувга аралаштирилади ва овқатланишдан олдин бир ош қошиқ миқдорда ичилади.

Беҳи таркибига кўп миқдорда пектин моддаси мавжуд. У организмнинг туз ва радионуклиддан ҳалос бўлишини осонлаштиради. Пектин моддасининг кўпчилиги сабзоти беҳидан мураббо ва мармелад тайёрлаш учун хомашё ўрнида ҳам фойдаланилади. Ушбу меванинг уруғи ҳам жуда фойдали. У сув билан аралаштирилганда ҳосил бўладиган аралашмани балғам кўчиришда, йўталга қарши восита сифатида, бронхит, грипп, ўткир респиратор вирусли инфекцияларда қўллаш мумкин. Стоматологияда эса гингивит, глоссит ва пародонтозда фойдаланилади. Бронхиал астма (диқинафас) жужжи вақтида беҳи боригдан тайёрланган тиндирма ёрдам беради. Унинг учун беш дона беҳи барги 200 миллилитр қайноқ сувга солинади.

Беҳи баригдан тайёрланган чой пешоб ҳайдовчи восита сифатида самарали натижа беради. Чой тайёрлаш учун бир ош қошиқ миқдордаги куруқ беҳи барги ва уруғи 200 миллилитр сувга солинади ва паст оловда 5-6 дақиқа қайнатилади. Совутилган чой сувидан ўтказилади. Мазали бўлиши учун оз миқдорда асал қўша ҳам бўлади. Кун давомида бир ош қошиқдан 3-4 марта истеъмол қилинади.

Янги узилган беҳининг мазаси тахир ва қаттиқ бўлгани учун истеъмол қилиш қийин. Яхши сақлаб, эрта баҳорда ейилса — жуда фойдали. Чўчки меваси анча юмшайди, иккинчидан, хиди янада ҳушбўйлашиб иштаҳани очади.

БИЛАСИЗМИ?

● Инсон ҳаёти давомида 27 тонна атрофида озуқа истеъмол қилади, бу еттига филнинг вазни демокдир.

ТУРФА ОЛАМ

ЗАМОНАВИЙ ҚУЛФ

Genie Smart Lock — бу замонавий эшик қулфи бўлиб, уй ҳавфсизлигини таъминлайди ҳамда уйни қулфланганлигини унутиб қўядиган парижон-хотир одамлар учун яхши ихтиродир. Smart — қулфни дунёнинг исталган бурчагидан туриб бошқариш мумкин. Бундан ташқари мослама кичик дисплей билан жиҳозланган бўлиб, унда қалит учун тирқиш бор. Борди-ю уй эгаси смартфонни йўқотиб қўйган бўлса, қулфни қалит билан ҳимоялаш мумкин.

АҚЛЛИ ТАРОҚ

“Withings” компанияси томонидан ишлаб чиқарилган массажи тороқ истеъмолчиларга сочининг аҳолидан хабардор бўлиш учун яратилган. Тороқнинг ички қисмида қўлаб сенсор ва датчиклар жойлашган бўлиб, сочларнинг аниқ ҳолатини, чигаллик даражасини билдириб уларни парваришлаш ҳақида қимматли маълумотлар бериб боради.

Шаҳзод ҒАҒҒОРОВ тайёрлади.

“Миллий тикланиш” газетаси тахририяти тахририят хайъати аъзоси, Яхё Ғуломов номидаги Археологик тадқиқотлар институти директори Амриддин Бердимуродовга турмуш ўртоғи Бувиҳол Хурсанованинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси Сўрхондарё вилоят кенгаши партия фаоли Бекмурод Қодировнинг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чўқур таъзия изҳор қилади.

MILLIY TIKLANISH

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН “МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ” ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ

ҲОМИЙ: “МАТЕУОТ ТАРКАТУВЧИ” АКЦИЈАДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

ТАХРИР ХАЙЪАТИ: Сарвар ОТАМУРАТОВ, Илхом АБДУЛЛАЕВ, Абдуғуфур МАМАТОВ, Феруза МУХАММАДЖОНОВА, Амриддин БЕРДИМУРОДОВ, Сувоҳ НАЖИДИНОВ, Аҳмад САИДОВ, Алишёр КОДИРОВ, Ортиқали ҚОЗОҚОВ, Муҳаммадхон ҚУРОНОВ, Исмаил ХУДОЕВОВ

Бош муҳаррир: Бекзод НОРОЕВ

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ: Тошкент-100000, Амир Темури кўчаси, 1-тор кўча, 2-уй

Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

ТЕЛЕФОНЛАР: (0-371) Қабулхона (факс): 234-89-55, Парламент ва маҳаллий кенгаш депутатлари фаолияти бўлими: 234-01-47, Партия ҳаёти бўлими: 234-86-41, Маданият, маънавият ва ахборот бўлими: 234-87-73, Бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари: 234-87-74, Бухгалтерия: 234-87-73.

Ҳажми 4 босма табоқ офсет усулида босилди. Қоғоз бичими А-2

“ШАРҚ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Корхона манзили: “Буюк Тўрон” кўчаси, 41-уй

Газета ҳафтанинг chorshanba кунини чиқади.

2008 йил 29 октябрда Ўзбекистон Матбуоти ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган.

Буюртма — Г 1016, Адади — 5055. Газетанинг баҳоси келишилган нархда.

Навбатчи муҳаррир: Шохидо ДАМАНОВА

Навбатчи: Мухторбек АБДУЛЛАЕВ

Саҳифаловчи: Жапониддин УРИНОВ

Электрон почта: e-mail: gazeta@mt.uz, mtiklanish@mail.ru

Босишга топшириш вақти — 21.30.

ЎзА якуни — 20.40. Топширилди — 00.15.

ISSN 2010-7714

1 2 3 5 6